ՏԱՐԻ 45րդ   ԹԻՒ 271   Կ. ՊՈԼԻՍ, 5/18 ՄԱՐՏ 1902   8 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 5 ՄԱՐՏ 1317   ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ

10 ՓԱՐԱ   10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ   ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ   ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUME-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ՔԷՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50
Գաւառներու համար	108 ղշ.	60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افكار
صاحب امتياز و مدير مسئولی
اوهانس فريد قيصريان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی دائره خصوصه

ՄԱՆԶՈՒՄԷ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՈՒԹՆԵՐՈՐԴ ԹԻՒԸ

Աշխարհաբար ՆԱՐԵԿԻ

այսօր պիտի ստանաք ՄԱՆԶՈՒՄԷի հետ, առանց աւելի վճարում մը ընելու։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԵՐԹԵՐԸ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԻ

որ երբ աւարտի ԿԱԶՄԵԼ տաք։

ՏԷԼԱՐԷՅ ԵՒ ՄԻԹՈՒԷՆ

Այն մենամարտը որ 1899էն ի վեր տեղի կ'ունենար Տէլարէյի և Միթուէնի մէջ, վերջացաւ վերջապէս այս վերջինին և իր զօրաց կատարեալ ջախջախումովը, և Տէլարէյի հանճարին յաւիտենական վաւերացումովը։ «Հանճար» և «յաւիտենական» բառերը գործածելու չենք վարանիր. մակեդոնացին Աղեքսանդր, Աննիբալ, Կեսար, Պօնաբարթ և Վէլլինկթօն հազարաւոր պատերազմիկներ ունէին իրենց հրամանին տակ և իրենց ծրագիրները պատրաստելու համար ընդհանրապէս ո և է տագնապի չէին հանդիպեր։ Տարբեր խնդիր է թէ զօրավար մը իր ունեցած հեռատեսութիւնովը կը պատրաստէ, կը կարգադրէ և վերջապէս իր կարծիքին համեմատ կարելի եղածը ի գործ կը դնէ, մարտնչելու համար թշնամի բանակին դէմ, բայց անակնկալ պարագայ մը կուգայ տակնուվրայ ընել իր բոլոր մտադրութիւնները և քաոս մը վերածել զայնս։

Բայց երբ ամէն բան գրեթէ կը պակսի, պատերազմիկներու ստուար մեծամասնութիւնն ալ իր անհատներուն պատերազմի դաշտին վրայ չնչասպառ մնալովը, վիրաւորուելովը և կամ գերի իյնալովը կը տկարանայ զգալի կերպով, տարակոյս չկայ թէ այդ պայմաններով պատերազմը շարունակելու և մանաւանդ թշնամին ալ ջախջախելու համար, սովորական հանճարներէն շատ աւելի բարձր և հեռատես հանճար մը պէտք է, «Յաւիտենական վաւերացում մը» ըսենք, որովհետեւ, ինչ որ ալ ըլլայ պատերազմին արդիւնքը, թէ Պօէրները կարենալով մինչեւ վերջ դիմադրել վերջապէս մեծ պայմաններով անձնատուր ըլլան և կամ ուժասպառ ստիպուին յանձնել իրենց ճակատագիրը անգութ Ալպիոնի քմահաճոյքին, պէտք է ապահով ըլլանք թէ Տէլարէյի դիւցազնական հեռատեսութիւնը՝ Բիւնէրի մը ռազմագիտութենէն շատ աւելի փայլուն յիշատակ մը պիտի հզէ դարերու էջերուն մէջ։

Եւ պէտք է գիտնալ նաեւ թէ Տէլարէյի Թուպօշի յաղթանակը ինքն անակնկալ մը եղած է Անգլիացի զօրավարներու և հանրային կարծիքին համար, այն պայմանաւ որ այս վերջիններն մոռցած ըլլան Մոտտէր Րիվէրի Մակերսֆօնթայնի պարտութիւնները, ուր Տէլարէյ Քրօնէէի աջ բազուկն էր, լուրջ և չեզոք դիտողներու համար Տէլարէյի անհագին հարուածը բնական եղելութիւն մըն էր։ Տէլարէյ չէ թէ միայն Մօտտէր Րիվէրի բաղխումներու միջոցին և մանաւանդ Մակերսֆօնթայնի մէջ, —ուր նախապէս հեռագիրները կոտրել տուած էր— փայլուն հանդիսացած և Անգլիացւոց մեծ սոսկում պատճառած է, Բօլէսպէրկի մէջ յաղթուող զօրավար Շոմանը՝ և Պէլմօնի Պօէրներուն խիստ անձուկ դիրքը ազատելու համար ըրած ջանքերը աններեւակայելի եղած են։ Ասկէ զատ երբ Բիւնէրի ամէնէն յանդուգն օգնականը՝ զօրավար Ֆրէնչ, անհագին ուժերով՝ մէկէն Տէվէթի և Տէլարէյի գունդերուն վրայ կը յարձակէր Տէլարէյ այնպիսի ճիգ մը ի գործ դրաւ որ, անգլիացի զօրավարը ստիպուեցաւ վերապահել իր յարձակումը։ Շատեր ալ կ'ըսեն թէ Քրօնէէ չպիտի մատնուէր Բարտէպէրկի աղէտին, եթէ մտիկ ըրած ըլլար Տէլարէյի խորհուրդները։

Այդ հսկայ պէտք հրամանատարին դէմ, Անգլիացիները իրենց բաղդը լորտ Միթուէնի յանձնած էին, և գիտէք ինչու համար։ Լորտ Միթուէն խիստ ազնուական ցեղատանն մը կը պատկանի. յանդուգն և միանգամայն հնազանդ է. 1874ին կրցած էր ջախջախել Աշանթիները, այսինքն անգլիական թնդանօթներուն դէմ աղեղներով և կամ դաշոյններով միայն զինուած սեւերով մարտնչող վայրենիները. վերջն ալ Պէքլինի բրիտանական զինուորական կցորդ կարգուած էր, և 1881էն վերջն ալ Հարաւային Ափրիկէի Պասուտօլանտի բարբարոսները ընկճած էր։ Բայց Միթուէն ո'չ որ ալ գտնուեցաւ, լուրջ զօրավարէ մը աւելի չիք զօրավար մը եղաւ, բան մը որ կը հրապուրէ, և անտարակոյս, անգլիական «հայլայֆ»ի տիկինները, և կամ իրենց միլիօններուն վրայ կքած ու նոր միլիօններ դիզակող իրենց այրերը՝ լորտերը։

Պատերազմի երկրորդ շրջանին մէջ Կաթաքր, Բուլլեր, Վարրըն և Վայթ ինչ ինչ պատճառներով հեռացուեցան պատերազմի դաշտէն, Բուլլեր մանաւանդ, զոր իրաւունք ունինք կոչելու ամենէն աւելի վեհանձն և անմեղ զօրավարը Թրանսվալի անգլիական բանակին, և որ անտարակոյս Միթուէնէ շատ աւելի ռազմագէտ զօրավար մըն է, ճանչցաւ բաղդին բոլոր դառնութիւնները։ Բայց Միթուէն միշտ մնաց իր պաշտօնին գլուխը, և այս խօսքը համար, որպէս զի, ինչպէս մեծ իրաւամբ ըսաւ անցեալները յարգոյ պաշտօնակից մը, գէթ փայլուն յաղթանակէ մը վերջը կարենայ վերադառնալ Լօնտրա և հոն արժանանալ բարձր սալօններու փութկոտ յարգանքին։ Ո՛չ, պատերազմի բաղդը կամ ճակատագիրը ընկերային պայմաններու բաղդին երբեք չի նմանիր, հոն ուր ռումբերու որոտընդոստ ձայնին և բիւրաւոր գնդակներու աղմկին, արեան ու փոշիին մէջ, կեանքն ու մահը խաղալիքը կ'ըլլան կրակին կամ միթրալյէօզներուն, աննկուն հանդարտութիւն մը կամ հանճար մը և անվեհեր քաջասրտութիւն մը պէտք է, հոն մարդկային անկերպարան տրամին անկերպարան վայրկենին, Պօնաբարդի մը նման տուր ի ձեռին ելեկտրականացնելու է զինուորները, չէ թէ եզերու ճարտարութեան յանձնուած կառքի մը մէջ նստելով թշնամւոյն կրակին ենթակայ ընելու է 1500 հոգիէ բաղկացեալ զօրագունդ մը, և սպաննելու ամբողջ ազգի մը պատերազմական համրաւին ու 300 հազար զինուորներու և 170 միլիոն անգլիական ոսկւոյ հսկայ գումարին ապագային . . .։

Միթուէնի նման յուցամոլ հոգեբանութիւն ունեցող զօրավարները միշտ սիրահարն են զինուորային մեծ շարժումներուն, բայց այդ սիրահարութիւնը որքան եռանդագին ըլլայ, կարծես հեռատեսութիւնը և արթնութիւնը այնքան ալ մոռցուած կ'ըլլան, և բուն իսկ Միթուէնի նման բացառիկ չէ+ զօրավարի մը համար, այս պարագաները կարծես աւելի իրական գոյն կ'առնեն, ահա բացատրութիւնը։ Վերջերս Տէլարէյ Րիւսթէնպէրկի դիրքերը գրաւելէ վերջ, Մակալի լեռանց կիրճերուն մէջ փայլուն յաջողութիւններ ունեցաւ. քիչ յետոյ Բլէքֆօնթէյնի մէջ Անգլիացիները զգալի պարտութիւն մը ունեցան։ Բնականաբար Տէլարէյի իւրաքանչիւր յաջողութիւնը Միթուէնի համար պարտութիւն մըն էր. վերջապէս այս վերջինը, աւելի քաջալերեալ Հարրիսմիթի բրիտանական յաղթանակէն —որ կորնչեցած է իր ռազմագիտական կարեւորութիւնը, գերի ինկած Պօէրներու Թօյլ դիմադրութեան պատճառաւ—որոշեց կտրուկ ռազմական յարձակում մը ընել բուն իսկ Տէլարէյի վրայ։

Այդ ծրագիրը ի գործ դնելու որոշումը տուած վայրկենին 1500 զինուոր ունէր իր հրամանին տակ, բան մը՛ որ խիստ հեռու էր զինքը ապահովելէ, քանի որ տարաձայնուած էր թէ Տէլարէյ ալ միեւնոյն թուով բանակ մը ունէր։ Ուստի Միթուէն յարմար դատեց որ Վրիպուրկէ Լիխթէնպուրկ անցնելով, Ռուսթընպէրկի մէջ միացնէ իր գունդը զօրավար Կրէնֆիլի 1300ի չափ հեծելազօրներուն հետ, որով այլեւս իրաւունք կ'ունենար յաղթանակ մը սպասելու։ Բայց ինչ օգուտ որ, այս գաղափարը յղանալով մէկտեղ, Միթուէն կը մոռնար ընել բան մըն ալ։ Պատերազմող բանակի մը համար առաջին պայմաններէն մին է որոշել թշնամւոյն դիրքը. հետեւաբար Միթուէն իր տեղէն չշարժելէ առաջ պէտք էր գիտնալ թէ Տէլարէյ ճշգրտէն ո'ւր կը գտնուէր։ Կամ այն է որ Միթուէն մոռցաւ այս զգուշական միջոցը ի գործ դնել, և կամ եթէ պէտք եղածը զանց ըրաւ ընելու, իր միջոցները խաբեցին զինքը։

Երկու պարագային մէջ ալ Միթուէն պատասխանատու կ'ըլլայ, որովհետեւ իր պարտականութիւնն է ամէն բանէ առաջ ճանչնալ իր մարդիկը։ Վերջապէս պատահեցաւ, ինչ որ բնական էր որ պատահէր։

Տէլարէյ միշտ արթուն կը հետեւէր անխոհեմ Միթուէնի ամէն մէկ քայլին և երբ այս վերջինը ճամբայ կ'ելնէր դէպի Լիխթէնպուրկ, միեւնոյն ատեն պօէր զօրավարը կը պատրաստուէր յարձակիլ հետեւակներուն վրայ։ Միթուէնի պարտութիւնը շատ չտեւեց. եզերէ քշուած կառքի մը մէջ նստած հրամայող լորտը՝ Թույպօշի և Բալմիթիւլի մէջ գերի ինկաւ, 100ի չափ զինուոր մեռան և վիրաւորուեցան, 200էն աւելի ալ գերի ինկան։

Անգլիացիները, իրենց երած սրտին մխիթարանք տալու համար, կ'ըսեն թէ Պօէրները անգլիացի զօրաց հագուստը կը կրէին, և թէ այդ պարագայէն զատ, պարտութեան բուն յանցանքը ջորիներն եղած են... անգութ ջորիները որոնք թշնամւոյն հանդէպ սկսեր են խրտչիլ, (Անգլիացիներուն համար ջորիները անքննական բան մը ըրած են)։

Բայց տարակոյս չկայ թէ պարագային անգլիացի պատմագէտները երկերն ալ յանցաւոր պիտի գտնեն, մանաւանդ լորտ Միթուէնի կառքին ծառայած եզերը։

Այդ դժբաղդ ջորիները ու եզերը չէին գիտեր որ իրենց տէրերը մեծ անգլիացի զինուորներուն չափ կարեւորութիւն կուտան իրենց, խեղճերը աւելի երջանիկ պիտի ըլլային, քանի որ աւելի պիտի գնահատուէին, եթէ լորտ Միթուէնի ազգականներուն մէջ ծառայութիւն ընէին...։

Աւելորդ կը համարինք այլեւս երկարօրէն բացատրելու թէ անակնկալ որքա՛ն բարոյական ուժ ներշնչած է Միթուէնի գերի իյնալը պօէր պատերազմիկներուն և որքան ալ խախտած է Անգլիացիներուն դիրքը։ Իրաւ է որ վերջերս հեռագիրները իմացուցին թէ Տէլարէյ, որ իր դիւցազնութեանը հրաշամարտ ազնուականութիւն մը կ'աւելցնէ, հաճեր է ազատ թողլու Միթուէնը և այս զոհողութեան հանդէպ ստացեր է Բրիւձինկէրի ազատութիւնը։ Բայց այս ընթացքը զարմանալի պէտք չէ նկատուի. որովհետեւ, Տէլարէյի միշտ դիւրին է Միթուէն մը և կամ մէկէ աւելի Միթուէններ ձեռք ձգել. մինչդեռ Բրիւձինկէր գին չունի Պօէրներուն համար, քանի որ Բրիւձինկէր երկրորդ Տէլարէյ մըն է, Տէլարէն ալ Տէվէթ մը, Տէվէթն ալ Պօթա մը։

Ուրիշ հեռագիր մըն ալ կը յարէ թէ Տէլարէյ երկրորդ անգամ մըն ալ ջախջախեր է անգլիացի զինուորները նոր ընդհարումի մը մէջ, բայց մանրամասնութիւնները դեռ յայտնի չեն։ Թող մտածեն Չէմպըրլէյն և իր արբանեակները այս ամէնը, բաղդատեն Թուկէլայի և Քօլէնզոյի պարտութիւնները պատերազմին արդի պայմաններուն հետ, մանաւանդ չմոռնան յիշել թէ միշտ Միթուէնի եզերուն և զօրավար Բարիսի ջորիներուն նման անասուններու պէտք պիտի ունենան . . . և պիտի համոզուին թէ պօէր դիւցազնական ցեղը կարող է հրաշքներ գործելու և պիտի գործէ ալ։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ
ԹՌՉՏՈՒՄՆԵՐ

Գ.

Անոնք որ տիեզերաց ամենադոյզն երեւոյթներն անգամ նախապէս սահմանուած կը նկատեն և մարդերը վերին զօրութեան մը ձեռքին մէջ մէկ մէկ գործիք երբ կը համարին, բացարձակապէս կը զլանան կամքի ամենափոքր թօյլատրումը, ինչպէս նաեւ նկարագրի փոփոխութիւնը։ Գիտականք եւս առանց բնազանցութեան մէջ մըտնելու, մարդկային կենաց անհատական թէ ընկերական դէպքերը վիճակագրութեանց գրեթէ անսխալ ցուցակներու մէջ կաշկանդելով, կը բառնան կամքի դերը իրաց ընթացքին վրայ և ամէն չեզոք կամ փոփոխութիւն յառաջմանէ կը մերժեն։ Սահմանողականք (տէթէրմինիսթ) այս վերիններուն ամէն տեսակներն ալ ընդունած մարդամեքենականներու գաղափարէն խրտչած, մերժելով նաեւ նպատակաւորութիւնը, առանց սակայն ուրանալու անհրաժեշտութիւնը մարդկային գործունէութեան՝ մեր արարքները հարկաւոր հետեւանքները կը դաւանին նախընթացներու, այսինքն անցեալի մը, կամ այնպիսի միջավայրի մը որուն վրայ բնաւ ո և է ազդեցութիւն չունինք։

Բնաշրջականք (էվօլիւսիօնիսթ) վերիններուն և սահմանողականներու բացարձակութիւնը մեղմելով քայլ մը առաջ կ'երթան և մեր արարքներուն անհրաժեշտութիւնն ընդունելով հանդերձ, որչափ որ ալ պանոնք անցեալէն կը կախին՝ ներկան ալ հաշուի կ'առնեն։ Ըստ իրենց, նկարագիրը կը փոխուի, այլ երկար սերունդներու շարքի մը մէջ։

Կամքի ուժին կուսակիցներն ալ կամաց անհրաժեշտութիւնն ուրանալով, կ'ուրանան և ոչ թէ նկարագրի յեղյեղականութիւնն, այլ նոյն իսկ նկարագիրը և անոր գոյութիւնը։

Ուստի այս դրութեանց ամէն կողմնակիցներուն համար ալ վարժապետները՝ ցնորքներու ետեւէն վազող միամիտ զառանցողներ են։

Բարեբաղդաբար Սթիւարթ, Ռիպօ և Լըպօն որչափ որ անյեղլի կը նկատեն նկարագիրը, գէթ փախուստի ճամբայ մը կը թողուն՝ սովորութեանց ստացման կամ դաստիարակութեան, երկարատեւ դաստիարակութեան ազդեցութիւնը բացարձակապէս չուրանալով։ Ասով կը չափաւորեն իրենց անարգար բացարձակութիւնը և կը ներեն սրբագրութեան։ Կարծես թէ կը տարուբերին երկու հակոտնեայ տեսութեանց մէջ և տատամսած կը մնան երկուքէն հաւասարապէս հեռու։

«Իմացական, բարոյական, ֆիզիքական դաստիարակութեան» մեծանուն հեղինակը, հակառակելէ վերջ այն անձանց կարծիքին, որոնք կը հաւատան Հէլվէթիուսի հետ թէ մարդոց մէջ տեսնուած տարբերութիւնը յառաջ կուգայ իրենց ստացած կրթութեան և միջավայրին տարբերութիւններէն միայն և թէ դաստիարակութեան կատարեալ դրութիւն մը պիտի կրնար յառաջ բերել իտէալ մարդկութիւն մը, «Հակառակ անոր, կ'ըսէ, լաւ կ'ընենք եթէ համակրինք անոնց, որ կը սնուցանեն այդ չափազանց վստահեցուցիչ տեսութիւնները։ Կրօնամոլութեան իսկ տարուած եռանդը բարի շարժիչ մըն է, թերեւս իսկ անհրաժեշտ շարժիչ մը։ Իմացական և բարոյական դաստիարակութիւնը բանասէ նկատողներուն համար այդ պատճառաւ կրնանք ըսել թէ իրենց անկեղծութիւնը զուրկ չէ առաւելութենէ. և իրենց վստահութեան անսասան մնալը թերեւս մաս կը կազմէ իրաց բարեբար կարգաւորութեան»։

Տօքթ. Լըպօն «Մարդուն և ընկերութեանց» խորունկ ուսումնասիրութեան մէջ կամքի շարժառիթները հետազօտած ատեն, կ'ըսէ. « . . . Ըստ նկարագրի անհատին, որուն վրայ կը ներգործեն շարժառիթները, այս վերջինք թէեւ նոյն և նման, կրնան շատ տարբեր արդիւնքներ առաջ բերել։ Ոմանք ամէն ինչ, մինչեւ կեանքը, կը զոհեն փառասիրութեան, պատուասի-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ (55)

ԿՈՐՈՆ

ԺԱՎԷԼ
ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՃԻՐԸ

ԺԱ.

ԹԵՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ ՕԹԵԼԸ ԵՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐՈՒ ՆԵՐՔՆԱՏՈՒՆԸ

Անօթեններու բոլոր այս տժգոյն ու նիհար դէմքերուն մէջտեղ «վարպետը» ազուոր կերպարանք մը ունէր, իր շարժուն աչքերը ստուերող սեւ մետաքսէ խիստ մաքուր քասքէթին տակ . . . չես գիտեր ինչ հանդիսաւոր բան մը ունէր, զոր աւելի կը չէշտէր երկայն պեխ մը, այնպէս ինչպէս երբեմն ֆրանսացի զօրավարները ունէին։

Մինչեւ իրեն հասնելու համար Տէրվալ և Լըրիչ ստիպուեցան անհանգիստ ընել քանի մը քնացողներ . . . մէկ քանի խանչիւններ իրենց ազդարարեցին թէ յաճախորդներուն ամէնն ալ շատ հաշ չէին ըներ քուններնուն մէջ անհանգիստ ըլլալը։

Մէկ քանին աչքերնին կէս մը կը բանային և չըջեր նշմարելով, մեքենաբար ձեռքերնին կ'երկնցնէին . . .

—Ջըլլայ որ ստակ տաք, հրամայեց ոստիկանը. եթէ կ'ուզէք, հիմա հայր Ֆրատէնէն Թուղթեր կը գնէք և կուտաք անոնց. բայց եթէ դրամ տաք... կ'երթան կը խմեն . .

Արդէն խնդրարկուներն ալ շատ չէին պնդեր։ Ֆրատէնի յաճախորդները չեն մուրար . . . և նոյն իսկ կարելի է ըսել թէ ձեռքերնին միայն հարուստ եկւորին բարի գալուստ մաղթելու համար կ'երկնցնեն։

—Կարծես, կ'ըսէր նախկին քննիչը, տուողին հաճոյք պատճառելու, քաղաքավարութեան համար միայն կ'ընդունին ողորմութիւնը . . . Շա՛տ եկեր եմ հոս . . . Օր մը մինակ, երբ բարձր դասու տիկին մը կ'առաջնորդէի հոս բարեկամներու հետ, և որ բոլոր իր գոհարեղէնները դրած էր, ծերուկ մը, ազատ մօրուքով և խոռոչացած դէմքով, որուն վրայ աչքերը կարծես մարեր էին, ռնգային ձայնով մը ըսաւ անոր.

—Օ՛հ, ազուոր տիկին, չիտակը չէր արժեր ձեր բոլոր Թիթեղեղէնները դնել, գալ հոս մեր նեխութիւնը դիտելու համար։

Պ. Ֆրատէն այցելուները նշմարելով, սիրալիր կերպով մը մօտեցաւ անոնց։

Լըրիչի խորհրդին համաձայն, Տէրվալ երեսունի չափ Թուղթ գնեց։

Վարպետը, որ շատ լաւ կը ճանչնար նախկին քննիչը, ինքզինքը անմիջապէս անոր տրամադրութեան տակ դրաւ, պատրաստելու համար իր օթէլը։

Վեր ելան վերի յարկերը տանող սանդուղներէն։

Այդ ժամուն, տունը քնացողներով լեփ լեցուն էր։ Ամէն տեղ կային անոնցմէ . . . այնչափ որ անկարելի էր վեր ելլել առանց ամէն մէկ աստիճանին վրայ մէկու մը վրայէ չանցնելու, որովհետեւ բաւունցքնին գոցած խորդացողները բնաւ անհանգիստ չէին ըլլար այցելուներու վեր ելած ատեն։

Սենեակներուն մէջ, ցնցոտիազգեստ, գագիր վրայ պլլուխով ամբողջ բազմութիւն մը կը վխտար . . . պառկած, կծկտած կամ նստած։

Օթէլին պատը զիրենք գետնայարկին երկու յարկէն ալ վար իջեցուց, ամէն տեղ լեփ լեցուն էին չուառներով։

Այս դժոխքին մէջէն, զոր այլուր անշուշտ չէր երազուած անգամ, մարդուն դէմքին տաք ու նեխած օդ մը կը փչէր։

Րօպէր կը քալէր իբր թէ սարսափելի, անգութ մղձաւանջի մը մէջ ըլլար . . . մարկլիք կը զգար։

Մեքենաբար, Ֆրատէնէն գնած Թուղթերը կը դնէր քնացողներու իրեն երկնցուցած ձեռքերուն մէջ։ Գոնէ ասոնք, արթնցած ատեննին, յաջորդ գիշերն ալ պատսպարան մը ունենալու ապահովութիւնը ունենային պիտի։

Կատաղի աշխատութիւնը, որուն երկրաչափը մինչեւ այդ ատեն իր կեանքը նուիրած էր, արգիլած էր զինքը ընկերական այս արատներուն վրայ խորհելու . . .

Այս պահուն հոգին վրդովուած էր։

Առանց բառ մը հանելու բերնէն, հոգին անձկութիւնով լեցուն կ'անցնէր այս մարդազմով լեցուն սրահներէն, որոնք կանթեղներու դողդոջուն լոյսին տակ, ծանրահոտ շնչառութիւններու այս մառախուղին մէջ, ուրուականներու երեւոյթը կ'առնէին . . .

Բայց Լըրիչ, շատոնց վարժուած այսօրինակ տեսարաններու, միտքէն չէր հանած ինչ նպատակի համար Օթէլ Ֆրատէնը այցելէին։

(Շարունակելի)

բութեան համար, չարժառիթներ որոնք այլոց վրայ բնաւին անազդեցիկ պիտի մնան։ Գիտունը կ՚արհամարհէ պոէտին դափնիները և բանաստեղծը նըւազ չ՚անգոսներ գիտունին հետազօտութիւնները։ Այն կինը, որուն մէկ չարժումը կը բաւէ այսինչ անհատին հանգիստը վրդովելու, ոչ մէկ տպաւորութիւն կ՚ընէ ուրիշի մը վրայ։

Ուրեմն, նկարագիրէն, այսինքն անհատականութենէն՝ ինչպէս որ միջավայրը, դաստիարակութիւնը, խառնուածքն ու ժառանգականութիւնը, մանաւանդ կազմուած են՝ կախում ունի մեր վարմունքը չարժառիթներու ազդեցութեան տակ, այսինքն մեր կամքը։ Բանականութիւնը, շատ սահմանափակ դեր մը ունի մեր վրայ, ինչպէս որ ցուցուցի զբաղումներն ուսումնասիրած ատենս. ըստ որում անհատն ըլլայ կորովի կամ տկար, տպաւորելի կամ պաղարիւն, բարի կամ չար, հաւասար իմացականութեամբ, հաւասար չարժառիթներու առջեւ, վարքը բոլորովին ուրիշ պիտի ըլլայ։

Այս պատճառաւ, աւելի նկարագրին քան իմացականութեան վրայ ներգործելու է երբ խնդիրը անհատի մը նկարագրին վրայ է։ «Դժբաղդաբար դաստիարակութիւնը շատ քիչ ոյժ ունի նկարագիրը փոխելու համար»։ Եւ այս վերջինը, ինչպէս ըսի, սերունդներու տեւողութեան մէջ չարունակուած ժառանգական բարդութեանց արդիւնքը, յաճախ դարձեալ սերունդներու վրայ ներգործելով կրնանք խորապէս փոխել ստացեալ տրամադրութիւնները։ Աչխարհ եկող անհատը արդէն իր ետին ունի իր նախահարց չարքէն չինուած երկայն անցեալ մը և այս անցեալն է որ զինքը կ՚ընէ ինչ որ է՝ բարի կամ չար, առաքինի կամ մոլի, առողջ կամ հիւանդ։ Առանց իմաստութեան չէ որ Մայրագոյն Արեւելքի ինչ ինչ ժողովուրդներ ծնողքը կը պատժեն իրենց որդւոց յանցանացն համար և թէ Աստուածաչունչին մէջ կը տեսնենք որ Հրէից Աստուածը զինքն անարգող մեղապարտներուն ամենէն հեռաւոր ձետը կ՚անիծէ։»

Ընթերցողն անչուշտ անձամբ վերահասու եղաւ այն տարբերութիւններուն որոնց մատնուած կ՚երեւին վերեւ ի վկայութիւն կոչուած խորհողները և այն վերապահութեանց զոր անհրաժեշտ կը նկատեն ունենալ դաստիարակութեան ազդեցութեանը մասին։

Ֆուլյէի, Բոլհանի, Պէրոյի, Բերէի, Լիէպոի, Էմիլ Լէվիի, Պերնէմի և մանաւանդ Բէնոի կը միար այդ տարբերութեան վերջ տալ, դաստիարակութեան, մանաւանդ ինքնադաստիարակութեան ոյժն ու դերը պայծառ կերպով երեւան բերելով դաստիարակութեան դէմ վերապահութիւնն իր ամենապարզ, ամենադոյզն ձեւէն վերածել. նկարագիրը յեղական է, այլ գիտնալու է զայն փոխել. ոչ միայն վարժապետ մը կրնայ կաւել ու դարբնել իր աչակերտը, այլ ամէն ոք կրնայ վարժութեամբ, կամ ինչ ինչ օրէնքներու գիտութեամբ ձեռնարկել իր իսկ կամաց, նկարագրին դաստիարակութեան։ Գիտակից, կամաւոր ճիգերու այս ջերմ քարոզիչները, զորս անտեղի չպիտի ըլլար անուանել կամայականներ, կամապաշտներ (վոլօնթարիստ), էվոլիւսիոնիստներու դաստիարակութեան ազդեցութեանը սահմանած դարաւոր ժամանակը կ՚ամփոփեն մարդկային կենաց տեւողութեան տարիներուն մէջ։ Ժամանակը, անոնց համար, կարծուածէն, յուսացուածէն անհամեմատ աւելի թանկագին և աւելի հզօր օժանդակ մ՚է կրթութեան։ Եւ արդարեւ եթէ կամայականներու վարդապետութեան մէջ ալ քննադատութեան տեղի տուող կէտեր կան, — և ո՞ր վարդապետութիւն զերծ է սխալէ — կարելի չէ նաեւ ուրանալ այն ոյժն ու վստահութիւնը զոր կը ներչնչէ ան. և առանց մանրազնին քննադատութեան, թերեւս սիրելի ըլլայ զայն ընդունիլ առանց շատ սխալելու և առանց բան մը կորսնցնելու կամ, աւելի ճիշդ, պարկեշտ անձնավստահութիւն մը չահելով, բան մը որուն ամենէն շատ պէտք ունի քաղաքակիրթ մարդկութիւնը։

ԱՐԱՄ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Մարսէյլ

ԲԱՐԻԶ ՊՈՐՍԱՍԸ

BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՃԷՐԻ

17 Մարտ 1902

Ֆրանսըզ էօհամը	(3% Français)	10055
Բէժի	(Tab. Turcs)	323 —
Ֆօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	26 70
Շըմէնտըֆէր	(Lots Turcs)	116 25
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	564 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	134 50

ՄԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՂԱԼԷՔ ԻՍԹԻՖԱՏԷԼԻ ՌՈՄԱՆ

Ինսանը մահասինը ախլագա մէյլ ու մուհապպէթէ վէ մէսավիի ամալտան նէֆրէթէ սէվգ իտէն ասարըն էն կիւզիտէլլերինտէն պուլունան

ՄԻՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

նամ մէչհուր ռոմանը եարընտան իթիպարէն թէֆրիգա սուրէթինտէ կազէթամըզա տէրճ իտէճէկիզ. չիւնքի

ՊԻԷՌ ՍԷՐՕՆԷՅԻ

ռոմանը պու կիւն խըթամ պուլմուչ տըր։ Էրպապընճա մալիւմ օլտուղու իւզրէ, Թէաթրօ տրամլարը թէմաչասընտան վէ եախուտ ռոման օգումագտան մագսատ՝ սըրֆ պիր էյլէնճէտէն վէ եախուտ վագթ կէչիրմէքտէն իպարէթ օլմաեուպ, ինսանլարըն Թասվիր իտիլէն ահվալը րուհիյէսէ վէ ախլաքիյէսինին տէրէճամի վէ սաֆահաթը ուլվիյէսէ վէ տէրէքքիսինը սուլֆիյէսինի նազարը իպրէթտէն իմրար իլէ, մաալիհէ մէյլ ու րաղպէթ վէ մէֆասիտ ու մէնահիտէն նէֆրէթ վէ միւպաատէթ գազիյեէսի օլտուղունտան վէ «Միւսթանթըգըն էսրարը» ռոմանը տախի էրպապը իսթիֆատէ իչուն, թէէմմոլը մագսատա թէմամըյլա խատըմ օլարագ, հէյէթը մէճմուասը՝ պիր գարիհաի վասիա վէ պիր զէքեաի ֆէվգէլատէ էսէրի պուլունտուղունտան, մուհթէրէմ էհալիէ մէզքիւր ռոմանը օգումալարընը թավսիյէ իտէրիզ։

ԽԱՐԻՃԻՅԷՆ

ՖՐԱՆՍԱ ՎԷ ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ.— «Էքլէր» կազէթասընըն սիեասի մուհարրիրի Մ. Հիւմպէր՝ քէնտի իմզասը ալթընտա օլարագ, նէշր էյլէտիկի պիր մէգալէտէ, Ինկիլթէրա-Ճափօնիա իթթիֆագընըն Ֆրանսա մէնաֆիինէ իրաս իտէպիլէճէկի թէէսիրաթը պէհսէտմէքտէ տիր։

—Մուամիլէյհ՝ մէզքիւր իթթիֆագըն Աքսայի Շարգ ահվալընը պիւսպիւթիւն տէխիշտիրմէչ վէ հէր հալտէ Ֆրանսանըն զարարընա օլարագ, եէնի պիր հալ վիճտան էթմիրմէչ օլտուղունը պէեան էյլէտիքտէն սօնրա, «Ինկիլթէրա՝ չիմտի մաճիէթինտէ էօյլէ պիր օրտուեա մալիք պուլունուեօր քի, պու օրտու իլէ հէր նէ զէման վէ հէր նէրէտէ օլուրսա օլսուն, մուհարէպէ իթմէկէ մուգթէտիր օլաճագ տըր։ Պու սուրէթլէ, Ինկիլթէրա եալընըզ Ռուսիաեը տէյիլ, Ֆրանսաեը տախի թէհտիտ իտիեօր» տէեօր։

Մ. Հիւմպէրին ֆիքրինճէ, մուհարէպէ զէմանընտա, Թօնքին գըթասընտա պիր թէճավիւզ վուգու պուլաճագ օլուրսա, պու թէճավիւզէ Ճափօնիա օրտուսը իլէ պէրապէր Սիեամ ասքէրի վէ Սիեամտա սիլահլը չէթէլէր տախի իշթիրաք իտէճէք տիր. չունքի, Ինկիլիզլերին Սիեամտա պէօյիւք պիր նիւֆուզլարը վար տըր։

Պինաէն ալէյհ, էնսալի հարպտա, Ֆրանսա՝ քէնտի միւսթէմլէքեաթընը լայըգը վէճհ իլէ մուհաֆազա վէ հիմաեէ իտէմէեէճէք տիր։

Մ. Հիւմպէր՝ միւլահազաթընըն նէթիճէսի օլմագ իւզրէ, Ֆրանսա միւսթէմլէքեաթընըն քէնտի քէնտիլէրինի մուհաֆազա իտէպիլէճէք սուրէթտէ թահքիմ իտիլմէլէրի լիւզումունը պէեան իթմիչ տիր։

Մ. Հիւմպէր՝ Ինկիլթէրա իլէ Ֆրանսա արասընտա տօղրուտան տօղրուեա պիր մուհարէպէ ինթիմալընտան պահս իտէրէք, պէօյլէ պիր մուհարէպէտէ, Ինկիլիզ տօնանմասընըն հէր հալտէ ղալիպ օլմասը լազըմ կէլէճէկինի թէսլիմ իթմէեօր։ Վագըա Ինկիլիզ տօնանմասը՝ ատէտճէ չօգ զիեատէ զուվվէթլի իսէ տէ, պիւթիւն Ինկիլիզ կէմիլէրինին հարպ իչուն քեաֆի վասըթալարը հազըր օլուպ օլմատըգլարը՝ վէ Թօփլարընըն Ֆրանսըզ տօնանմասը Թօփլարը գատար միւքէմմէլ օլտուղու չիւպհէլի տիր։

Պունունլա պէրապէր, հէր հալտէ Ինկիլթէրա տօնանմասընա գարչու թէտաֆիւի պիր հարէքէթ խաթթը իխթիեարընա մէճպուրիյէթ պուլունտուղունտան, միւսթէմլէքեաթա մուավէնէթ իտէմէեէճէք վէ պինաէն ալէյհ միւսթէմլէքեաթ՝ քէնտի քէնտիլէրինի մուհաֆազատան աճիզ պիր հալտէ, Ճափօնիա օրտուսունըն թէճավիւզաթընա մարուզ գալաճագլար տըր։ Իլ հասըլ, միւսթէմլէքեաթտան հէր պիրինին քէնտի օրտուսը, քէնտի սիլահլարը վէ միւհիմմաթը, քէնտի իսթիհքեամաթը պուլունմալըտըր, պահրի պիր ավտէթ իլէ մուհարէպէ զուհուրունտա պունլարը մուհաֆազա իթմէք՝ Ֆրանսա իչուն գայրը գապիլ օլուր տէեօր։

ԱԼՄԱՆԻԱ ՎԷ ԱՄԷՐԻՔԱ.— Բրէնս Հանրինին Ամէրիգատան հարէքէթ իթմէսի իւզերինէ, իմբերաթօր Վիլհէլմ իլէ Մ. Ռուզվէլթ արասընտա աթիտէքի թէլէկրաֆնամէլէր չէքիլմիչ տիր։

Ռէիս հազրէթլէրի,

Բրէնս Հանրինին Ամէրիգանըն միւսաֆիրբէրվէր սէվահիլինի թէրք իթմէսի չու տագըգտա, հէր սընֆ Ամէրիգա էհալիսի Թարաֆընտան միւչարիւլէյհէ գարչու պարլագ պիր սուրէթտէ կէօսթէրիլէն միւսաֆիրբէրվէրլիք վէ սամիմիյէթտէն տօլայը, կէրէք պէնիմ վէ կէրէք պիւթիւն Ալման միլլէթինին նէ տէրէճէ տէրին պիր սուրէթտէ միւթէչէքքիր օլտուղումուզը սիզէ պէեան իթմէեի սէվիմլի պիր վազիֆէ ատտ իտէրիմ. Ուզաթմըչ օլտուղում սամիմի մուհապպէթ էլինի մէրտանէ վէ տօսթանէ պիր սուրէթտէ Թութտունըզ։ Ճէնապը Հագգ պու իքի պէօյիւք միլլէթ արասընտա էսաս Թութմուչ օլան միւնասէպաթըն սուլհփէրվէրանէ վէ խայըրխահանէ օլմասընը Թագտիր էյլէսուն։ Ալիահանէ Թէմէննիյաթըմըն միս Ալիս Ռուզվէլթէ Թէպլիղինի րիճա իտէրիմ։

ԻՄՊԷՐԱԹՕՐ ՎԻԼՀԷԼՄ

Ռէիս Ռուզվէլթին ճէվապը.

«Բրէնս Հանրինին մէմլէքէթիմիզի զիեարէթ իթմէսի՝ հէր իքի գավմ արասընտա էսաս թութմուչ օլան տօսթանէ հըսսիեաթըն տէրէճէսինի կէօսթէրմէէ մէտար օլմուչ տըր։ Մէզքիւր զիեարէթ՝ հէր նօգթայի նազարտան խայրիգիւլատէ մէսուտ պիր վագաա տըր։ Միւչարիւլէյհին Թագտիր վէ սիթաիչէ չայեան օլան Թավր ու հարէքէթլէրինտէն, վէ հէր քէսին էն սամիմի վէ հազըգի մուհապպէթ վէ հիւրմէթինի քէնտիսինէ ճէլպ էյլէմիչ օլմասընտան տօլայը, սիզէ թէպրիքեաթըմը պէեան էյլէմէէ միւսաատէ պույուրաճագընըզը ումիտ էյլէրիմ։ Պիզ՝ միւչարիւլէյհի քէնտի զաթընա հիւրմէթէն, վէ զաթը հաչմէթբէնահիլէրի իլէ Ալմանիա տէվլէթինին մէպուսը պուլունտուղու իչուն, տահա սամիմի պիր սուրէթտէ գարչուլատըգ. իչարաթընըզտան վէ տօսթանէ հարէքէթինիզտէն տօլայը, Ամէրիգալըլար նամընա թէչէքքիւր էյլէրիմ։»

«ՌՈՒԶՎԷԼԹ»

ՋԱՐԸՆ ՍԷԵԱՀԱԹԸ.— Պէչթէտէ նէչր օլունան նիմ րէսմի կազէթալարընտան պիրի՝ պու սէեահաթ հագգընտա աթիտէքի մալիւմաթը նէչր էտիեօր։ «Ֆրանսուա Ժօզէֆ հազրէթլէրինին Պէթէրսպուրկա վուգու պուլան զիեարէթինին Ջար հազրէթլէրի Թարաֆընտան իատէսի՝ 5 սէնէտէն պէրու գարարլաչտըրըլմըչ օլուպ, պունուն չիմտիեէ գատար իճրասընա, մանզա իմբերաթօրիճա Էլիզապէթին վէֆաթընտան տօլայը, Ավուսթրիա Մաճարիսթան իմբերաթօրլըգ խանէտանընըն մաթէմ իչինտէ պուլունմասը կիպի պիր Թագըմ սէպէպլէր մանի օլմուչ իտի։ Արչիտիւք Ֆրանսուա Ֆէրտինանտ հազրէթլէրինին՝—Ջար հազրէթլէրի Թարաֆընտան քէնտիսինէ Թէվճիհ օլունան Ռուսիա ֆախրի ժէնէրալլըղը ինվանընտան տօլայը Թէչէքքիւր իթմէք մագսատը իլէ,—ախիրէն Բէթէրսպուրկա կիթմէսինտէն իսթիֆատէ իտէրէք, Իմբերաթօր Ֆրանսուա Ժօզէֆ հազրէթլէրի՝ Ջար հազրէթլէրինի րէսմի սուրէթտէ մէմլէքէթինէ տավէթ էյլէմիչ տիր։ Իչթէ բրէնս Կալիճինին Պէչթէեէ կէօնտէրիլմէսի՝ պունուն իւզէրինէ վուգու պուլմուչ տըր։ Ջար հազրէթլէրինին իատէի զիեարէթի հա՞նկի չէհիրտէ վուգու պուլաճաղը հէնուզ մալիւմ տէյիլ իսէ տէ, միւչարիւլէյհին հէմ Վիեննաեը՝ հէմ տէ Պէչթէեի զիեարէթ էյլէեէճէկի զանն իտիլմէքտէ տիր։ Հաթթա միւչարիւլէյհ հազրէթլէրինին Վիեննաեա հիչ օղրամաեուպ, տօղրուտան տօղրուեա Պէչթէեէ կէլէճէկլէրինի, վէ պինաէն ալէյհ գապուլ չէնլիքլէրինին պուրատա իճրա օլունաճաղընը տա րիվաեէթ իտէնլէր վար տըր։ Ավսթրիա Մաճարիսթան վէ Ռուսիա իմբերաթօրլարը հազարաթընըն պունտան 6 սէնէ էվվէլքի միւլագաթլարը՝ սուլհըն տէվամընա պէօյիւք պիր խըզմէթ իթմիչ օլտուղու կիպի, պու քէրրէ վուգու պուլաճագ միւլագաթ՝ պինաէն ալէյհ սիյասէթ նազարտան պէք պէօյիւք կիւզէլ Թէէսիրլէր կէօսթէրէճէկի չիւպհէսիզ տիր։»

Պէթէրսպուրկտա պուլունան «Նովօէ Վրէմիա» կազէթասընըն պէեանընա կէօրէ, Ռուսիա հիւքիւմէթի՝ սոն սէնէլէրտէ գահթ սէպէպի իլէ կէչէն րումի փեպրուարըն 15ինէ գատար հիւքիւմէթ Թարաֆընտան իթթիխազ գըլընան թէտպիրլէր՝ պու քէրրէ Ռուսիա րէսմի կազէթասը վասըթասը իլէ նէշր օլունմուչ տըր։

Պու մալիւմաթտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, Ռուսիա հիւքիւմէթի՝ 23 միլեօն փութ էրզագ վէ հուպուպաթ սաթուն ալմասը իչուն մալիյէ նէզարէթինին էմրի ալթընա 15.5 միլեօն վէ 6,5 միլեօն փութ էրզագ վէ հուպուպաթ պէտէլի օլարագ տախի, վալիլէրին էմրի ալթընա 6,641,475 րուպլա գօյմուչ օլտուղու կիպի, սաթուն ալընաճագ էրզագ վէ հուպուպաթըն նագլիյեսի մէսարիֆինէ տախի պաչգաճա 1,657,958 րուպլա թախսիս էյլէմիչտիր։

Պունլարտան պաչգա մուհթաճ օլանլարըն մաիչէթինէ մէտար օլմագ իւզրէ, փապրիգալար աչըլմասընա տա 746,657 րուպլա թախսիս գըլընմըչ տըր։

Գահթըն հիւքիւմ սիւրտիւկի էհալէթլէր էհալիսինէ պարա իգրազ իտէն զըրաաթ վէ էմնիյէթ սանտըգլարը իլէ, պու կիպի տիկէր միւէսսէսաթըն էմրի ալթընա տա քէնտի մէվճուտլարընտան պաչգա 1,169,716 րուպլա գօնուլտուղու կիպի, մէզքիւր էհալէթլէրտէ խաւէ թէվզիաթը վէ մուհթաճ օլանլարա տիկէր սուրէթլէ մուավէնէթ իլէ միւքէլլէֆ մէճմուրլարըն մէզաարըընը արթըրմագ իչուն տախի 68914 րուպլա վէրիլէճէք տիր։ Պունունլա պէրապէր մէզքիւր էհալէթլէրտէն տիկէր մահալլէ նագլը մէքան իթմէք իսթէեէնլէրին եօլ մէսարիֆի իչուն տա 176,988 րուպլա թախսիս իտիլմիչ տիր։ Պու սուրէթլէ 16ըը գանունու թիւչար, վէ 3ը ալ քեաֆի մըգտարտա մահսուլ ալընամամասընտան տօլայը, միւզայագա կիրիֆթար օլան 18 էհալէթ իչուն աճմաա 26,961,698 րուպլա սարֆ իտիլէճէք տիր։

Հիւքիւմէթ՝ կէլէճէք սէնէնին մահսուլունը թէեմին իչուն, մէզքիւր էհալէթլէր էհալիսինէ $16\frac{1}{2}$ միլեօն փութ թօխումլուգ վէրէճէք տիր։

Օրէնպուրկ, Թօրիա, Եէնիսէ էհալէթլէրի իլէ Սէմիփալա Թինսքի վէ Տօն վալիլէրինին մուհթաճ օլտուգլարը էրզագ վէ հուպուպաթ չիմտիտէն թէտարիք իտիլմիչ տիր։

ԱԼՄԱՆԻԱ ՎԷ ԼԷՀԼԷՐ.— Իմթինաֆ մահքէմէսինին գարարը իլէ, պատէմա Բրուսիա մէպուսանընտան օլան վէ տախա Բրուսիատա իգամէթ իտէն Լէհլէրին էվլատլարը՝ Բրուսիա մէքթէպլէրինտէ Թահսիլ իթմէեէ մէճպուր տըրլար։ Էվլատլարընը Թահսիլ իչուն էճնէպի մէմլէքէթլէրինէ կէօնտէրէն Լէհլէր՝ ճէզաեա տուչար օլաճագլար տըր։

ՋԱՐ ՎԷ Մ. ԼՈՒՊԷ.— Պրէսթ լիմանը պահրիյէ գօմանտանը ամիրալ Ռուսթան՝ Ռուսիաեա կիտէճէք օլան Մ. Լուպէեէ րէֆագաթ իտէճէք տօնանմա ֆըրգասընա գօմանտա իտէճէք տիր։

ՔԱՆԱՏԱ ՎԷ ՄԱՐՔՈՆԻ.— Թէլսիզ թէլէկրաֆ մուճիտի Մ. Մարքոնի՝ Քանատա հիւքիւմէթի իլէ պիր մուգավէլէնամէ ագտ իտուպ, Եէնի Սգօչիատա թէլսիզ պիր թէլէկրաֆ սթասիոնը թէեսիս իթմէք իւզրէ 80,000 տօլարլըգ պիր գրէտիեէ նայիլ օլուեօր։ Պու սթասիօնտան Բէլճիգա իլէ մուխապէրէ իտիլէճէք տիր։

ՋԻՆ ՎԷ ՌՈՒՍԻԱ.— «Ռուսքի Էնվալիտ» կազէթասընըն պէեանընա կէօրէ, ժէնէրալ Ալէքսիէֆտէն ալմոմ էրքեանը հարպ հէյէթինէ վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆնամէեէ նազարէն, մարթըն 3ինտէ Եէնիտէն Ռուսլար իլէ Թօնկուզլար արասընտա պիր միւսատէմէ վուգու պուլմուչ, վէ Թօնկուզլարտան պիր րէիս իլէ 200 քիչի թէլէֆ օլմուչ տըր։ Ռուսլար՝ Թօնկուզլարտան 3 թօփ իլէ պիր չօգ Թիւֆէնկ զապթ իթմիչլէր տիր։

ՍԱՔՍՕՆԻԱ ՎԷ ԱՎՍԹՐԻԱ.— Տրէսթէն իչար օլունտուղունա կէօրէ, Սագսօնիա գրալը՝ կէլէճէք սէպթեմպրտէ Վիեննաեա կէլուպ, Ֆրանսուա Ժօզէֆ հազրէթլէրինի զիեարէթ իտէճէք տիր։

ՖՐԱՆՍԱ ԹԻՃԱՐԷԹԻ.— Ֆրանսանըն մէճլիսի՝ Թիւճճար կէմիլէրինէ իքրամիյէ վէրիլմէսինէ տաիր օլան լաեիհաեը գապուլ իթմիչ տիր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Ճէյպը Հիւմաեունը Միւլուքեանէ քեաթիպլէրինտէն իզզ. Ֆուատ պէյէ Թէրֆիան սանիյէ ըընֆը սանիսի.

Եօզկատ էյրաֆընտան իզզ. Օսման Նազըմ պէյէ միւչաիլէ օլան խըտէմաթը հասէնէեէսինէ մէպնի, Թէրֆիան սանիյէ ըընֆը սանիսի րիւթպէլէրի Թէվճիհ պուլունմուչ տըր։

ՆԻՇԱՆ

Զաթը Շէվքէթսիմաթը հազրէթը Բատիչահինին ֆէրրաչէթը չէրիֆէլէրի վէքիլի սէմահէթլու Իպրահիմ Էսատ էֆ. հազրէթլէրինէ պիրինճի րիւթպէտէն Օսմանի.

Ավսթրիա սըլզատէկեանընտան բրէնս Կոտֆրուա Հօհէնլօհէ Լանկէնպուրկ ճէնապլարընա պիրինճի րիւթպէտէն Մէճիտի նիչանը զիչանլարը իհսան պույրուլմուչ տըր։

* *

Ճէյպը Հիւմաեունը Միւլուքեանէ քեաթիպը սանիսի սէատ. Էտհէմ պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ ալթուն Լիեագաթ մէտալեասը իհսան պույրուլմուչ տըր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷՆ

ՔԷՐԱՍԹԷ ԹԻՃԱՐԷԹԻ.— Եիւզտէ 12 րէսմը կիւմրիւքէ թապի օլան օրման մամուլաթ վէ մահսուլաթը տա, մամուլաթը տախիլիյէ րէսմը կիւմրիւքինին լաղվընա տաիր օլան միւսաատէի Սէնիյէի հազրէթը Բատիչահիտէն տօլայը, եալընըզ Թէէսսիւսաթը ասքէրիյէ հիսսէսի օլան եիւզտէ իքի իլէ իմրար իտիլէճէկլէրինտէն, վէ րըզգաչպէթը էճնէպիյէտէն պուլունան սօնրա մասուն գալաճագ օլան քէրասթէ իխրաճաթը՝ սաէի Թէրագգըյաթըվահէի հազրէթը Բատիչահիտէ, պունտան պէօյլէ արթաճաղը ճիհէթլէ, պու սէնէնին օրման վարիտաթընա տաիր չաեանը էհէմմիյէթ պիր Թէրագգը պէքլէնիլմէքտէ տիր, պու ճիհէթլէ նազարը իթիպարա ալընմալըտըր, օսա կէօրէ վարիտաթըն արթըրըլմասընա գայրէթ պուլունմասը Օրման, Մաատին վէ Զըրաաթ նէզարէթը ճէլիլէսինտէն միւտիրլիյէթլէրէ էմր ու թէպլիղ օլունմուչ տըր։

ՊԻՐ ԹԷՃՊԻՒԸ ՍԱՀԻՍԻ.— Զըրաաթ Պանգալարընըն թէէսիս վէ թէչքիլինտէն մագսատը ալ՝ չիֆթճիլէրի մուրապահաճըլարըն զարարընտան գուրթարմագ էսասընա մէպնի օլուպ, սանիէ հազրէթը Բատիչահիտէ, պանգալարըն թէէսիսինտէն պէրու պու պապտա չիֆթճիլէրէ կէօրիլէն փայտալար մալիւմ իսէ տէ, պաչքա՝ թէլիֆ օլան պիր հօգիւքին ըյմ իրսալը վէ սօգուն թօխումլուղը բաչքա, բօսթա գըրուշ թէաարիքի ղէլինա. տա չիֆթճիլէրին պանգալարտան իգրազ իտիլմէսինէ տաիր պըրաքտըգլարը պէօյլէ Սըսթէմաթիք սըրա քօնմագ իստէնիլմէքտէ վէ... էօյլէ պըրաքըլարաք թէմէլփուրիտ Թօխում ալընմագ իչուն, չիֆթճիլէրին պանգալարտան խըտմէթ կէօրմէլէրի լազըմ կէլմէսի, եէմլիկ կէօնտէրիլէն Թօխումլարը՝ կէօրէ օղուրլուղուն պուլունմասը նուզլ (?) Թօխումլարըն էքիլմէսի իչուն օլմասը, պանգալարտան ալընաճագ ֆայտաեը ազալթըր։ Զըրաաթ պանգալարըն Թէէսիսինտէն մագսատը չիֆթճիլէրը մուրապահաճըլարըն խասարընտան գուրթարմագ վէ քէնտիլէրինի ... Ալի Թէմամըյլա հուսուլ պուլմագ իւզրէ, չիֆթճիլէրին պանգալարտան իթթիխազ իտէճէքլէրի մէպալիղը քիւլլիյէ հագգընտա արազի Թէէսսիս իտէճէք ... էքսէրիեա իգրազ իտիլէճէք պիր միքտար պարա իլէ՝ Ռուսիա Թարաֆընտան վէ չէնատիգտէ (?) Եէնի Թէքլիֆ վէ Թէճէն ... եազըլմըչ տըր։

ՄԱՀՔԷՄԷԻ ԹԷՄԵԻԶ ՎԷ ԻՍԹԻՆԱՖ ԽԱՐՃԼԱՐԸ.— Մուգավէլաթ մուհարրիրլէրի հասըլաթը վէ իճրա մէճմուրլարը մարիֆէթիյլէ Թահսիլ իտիլէրէք իրատ գայտ օլունան վէ մէվատտը ճէզաիյէէ միւթէալլիգ օլուպ, վարիտաթը տէվլէթտէն պուլունան մէպալիղ՝ սուրէթը րէսմիյէտէ բօսթալարլա նագլ իտիլիպիլիր իսէ տէ, սըրֆ ումուրը հուգուգիյէտէն թէվէլլիւտ իտուպ, մահքէմէ րէսմլէրի մարիֆէթիյլէ բօսթալարլա նագլ օլունան մէպալիղ վէ իսթինաֆ վէ թէմեիզ խարճլարը, վէ մէհաքիմէ չէրիյէ վէսաթէթիյլէ մագամը Մէչիխաթէ կէօնտէրիլէն գայտիեէ վէ իլմ, միւլք վէ ասքէրի թէզգիրէ սանտըգլարընա մախսուս աիտաթ վէ Ռուսում վէ Պէրաթ վէ չէնհաթնամէ խարճլարը վէ էմաալը միւրասանէլէրը՝ նագլիյեսիյլէ չախսիյէտէն օլտուգլարը իչուն, բօսթախանէլէրէ թէսլիմլէրինտէ պունլարտան նըզամէն իճապ իտէն իւճրէթլէրին միւսթէտիլէրի Թարաֆլարընտան ահզ օլունմասը լազըմ կէլտիկի՝ բօսթա վէ թէլէկրաֆ նէզարէթինտէն պաչ միւտիրլէրէ թէպլիղ իտիլմիչ տիր։

ԱԼԹՈՒՆ էմանէթին գօվան իչինտէ

կէօնտէրիլմէսի՝ միւքէրրէրէն վագը օլան Թէպլիղաթ իգթիզասընտան իքէն, էքսէրիեա պէգ վէ եա մէչհուլ պէնտ իտիլէրէք գարսըլ տախի վագ օլունմագտա իսէ տէ, էօյլէ կէօնտէրիլէն կէօնտէրիլէն էմանէթլէրին պէօյլէ Թահգիգ վէ իլավէի մութալէաթ իլէ աճիլէն իչար իտիլմէսի՝ բօսթա վէ թէլէկրաֆ նէզարէթինտէն մէճմուրինէ արտէսինէ իչար օլունմուչ տըր։

ՆԱՒՊԼԻՈՆ մահքէմէի չէրիյէէ չէրիֆէնին թէվտի իտէճէքլէրի մէքթուպլարըն իւճրէթսիզ գապուլը՝ բօսթա վէ թէլէկրաֆ նէզարէթինտէն իճապ իտէնլէրէ իչար գըլընմըչ տըր։

—Ատլիյէ վէ միւլքիյէ միւֆէթթիչլէրինին խուսուսաթը չախսիյէլէրինէ աիտ թէլէկրաֆնամէլէրին իւճրէթսիզ գապուլ օլունմամասը՝ նէզարէթը միւչարիլէյհատան պիլճիւմլէ թէլէկրաֆ պաչ միւտիրլէրինէ Թամիմէն եազըլմըչ տըր։

Պիր տէֆասը 30 քիլոկրամա գատար թէվզի իտիլէճէք գըյմէթլի բօսթա բաքէթլէրինին պէհէրի օսար քիլօ իւզրէ 3 բաքէթ օլարագ գապուլը վէ իւճրէթլէրինին օնա կէօրէ ալընմասը՝ լազըմ կէլէնլէրէ եազըլմըչ տըր։

ԷՐԶՐՈՒՄ վիլայէթինէ օրման վէ մաատին վէ զըրաաթ նէզարէթինտէն պաղը չիֆթ ալէթը իլէ աթ ճինսինի ըսլահ իչուն, այգըր իտիլմիչ տիր։

ՍԻՎԱՍ վալիի ճէտիտի Ռէչատ պէյ էֆ. հազրէթլէրի՝ տիւնքի կիւն մահալլը մէճմուրիյէթլէրինէ հարէքէթ իթմիչլէր տիր։

ԵՈՒՆԱՆ սէֆիրի բրէնս Մավրօգօրտաթօ ճէնապլարընըն միւտտէթը գայտուպէթլէրինտէ մասլահաթկիւզարլըգ վազիֆէսինի իֆա իտմիչ օլան Եունան հիւքիւմէթինին Պէրլին սէֆիրի Մ. Բանկանէ ճէնապլարը՝ Պէրլինէ աւտէթ իթմէք իւզրէ, էվվէլքի կիւն Դէրսաատէթտէն չըգըփ կիթմիչ տըր։

ԷՃՆԷՊԻ ՍԷԵԱՀԱԼԱՐԸ.— Ամէրիգա ալչիհանէսինտէն Մ. Միրրինին միւթէսարրըֆ պուլունտուղու «Սըլֆի» եաթը՝ Թէլտօնսիտէն Մ. Մորրինին ալդարպասընտան 30 գատար զաթ վէ ալէլէս էֆրատը պուլունտուղու հալտէ, պու այըն սօնունա տօղրու Աթէնիտէ զիեարէթ իտէճէք տիր։ Մէզքիւր եաթըն րաքիպ օլան զէվաթըն քեաֆֆէսի՝ ֆօթօղրաֆըլըգ սանաաթընտա մէհարաթը օլտուգլարընտան, քիւրրէի արզըն միւհիմ մէվգիլէրի միւհիմմէսինին ֆօթօղրաֆլարընը ալմագ իւզրէ, տէվրը ալէմ սէյահաթընա չըգմըչլար տըր։ Մուամիլէյհիմ՝ էվվէլա Սըանիա սէվահիլինի վէ տախիլինի վէ պատէհու Իթալիաեը, Եունանիսթանը վէ Մէմալիքը Շահանէյի զիեարէթ իտէճէքլէր տիր։

ԻՆԹԻՀԱՐ.— Թարապիատա Եունանլը Եէրասիմօ՝ չիֆթէ Թիւֆէնկ իլէ էվվէլքի կիւն ինթիհար իթմիչ տիր։ Սէպէպի Թահգիգ օլունմագտա տըր։

ՄԷԹՐՈՒՔ չօճուգլարըն էվվէլա Տար իւլ Աճէզէտէ Թէսլիմի վէ պիլ ախարա Տախիլիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինէ տէ իչարը իլէ, սըճիլլը նիւֆուսա գայտը՝ վէ Թէզքէրէի Օսմանիյէլէրի իսթիհսալ իտիլմէք իւզրէ, Թանզիմ օլունաճագ գայըթ վարագալարընըն ճանիպը էմանէթէ կէօնտէրիլմէսի՝ վէ վագը օլաճագ Թահգիգաթըն նէթիճէսինէ կէօրէ պունլարըն հա՞նկի ճէմաաթա մէնսուպ օլտուգլարը անլաշըլտըգտան սօնրա, իսլամ վէ հաչէ իսէ Թիւրքիւ իչուն, կէօրէ օ ճէմաաթ խասթախանէլէրինտէն վէ կէրէք էֆրատընտան Թալէպ վուգուընտա սէնէտ ախզըյլա չօճուգուն Թէսլիմի վէ պէլէտիյէճէ գայտլարընա իչարէթ վէրիլմէսի սուրէթինին ուսուլ իթթիխազը ճիհէթը պիլտիրիլ- միչ տիր։

ՏԷԽԱԼԷԹ.—Իւչ այ էվվէլ Սըրպիստանա ֆիրար իթմիչ օլան Իբէքլին Տօպ րիվօլ գարեէսի էհալիսինտէն Սերանգվէլէտը Իստօվան՝ էլտէն չըգարտըղը նիշանէթի օրատա պուլամամասը համէպի իլէ, պու քէրրէ վալիտէսի վէ զէվճէսի իլէ պէրապէր Նաուրմէն ավտէթ իլէ, հուքիւմէթը մաճէլլիյէեէ արզը տէխալէթ իթմիչ տիր։

ՏԻՐՇՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՆ խառաբէսի՝ Իզմիր-Գասապա չըմէնտըֆէր չիրքէթինէ թէէմինաթ աղչէսի օլարագ 5000 լիրա էօտէմիչ տիր։

ԻՀՍԱՆԸ ՇԱՀԱՆԷ.— Մալ Թէփէտէ գապրիսթան իթթիխազ իտիլմէք իւզրէ, Իւսս Բալթըրգիանէսի Թարաֆընտան սաթուն ալընան արազինին գըյմէթի պուլունան 2000 գրուչ՝ Խազինէի Խասսա Թարաֆընտան էօտէնմիչ տիր։

ՊԻՃՃԱԹ միւլհագաթը կէզերէք, ուսուլը ճէտիտէ իւզերինէ մէքթէպլէր թէէսիսի էսպապընըն իսթիքմալը՝ Թարապլուսը Ղարպ մէարիֆ միւտիրինէ էմր օլունմուչ տըր։

ԻՍԿԻԼԻՊՏԷ արամազ սաաքերը Շահանէ էրզագընը միւպաեաա իտէն գօմիսիօն՝ իւչ այտա սէնէյի ամպգաեա նըսպէթլէ, Խազինէի ճէյպէ 3,300 լիրա սէնէֆաաթ իսթիհսալընա մուվաֆֆագ օլմուչ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօն. Ժողովն այսօր նիստ կը գումարէ, Բարեկենդանի արձակուրդը լմնցած ըլլալով վերջապէս։

—Ցաւալի է որ ժամանակէ մը ի վեր Նպաստից Ցանձնաժողովը դադրեցուցած է իր նիստը, անշուշտ Նըպաստներուն դադրելովը՝ պատրաստուած նոր ծրագիրներուն երեսի վրայ մնալուն պատճառաւ։ Կ'ըսուի թէ միայն նոյն յանձնաժողովոյ անդամ Ս. Բիլեան Միհրան էֆէնտին կը մնայ իր առանձնած պաշտօնին հաւատարիմ, որ ամէն Դշ. օրեր անխափան և կանոնաւորապէս որոշեալ ժամուն կը յաճախէ Պատրիարքարան, դպրոցներու և կարօտեալ վարժարաններու ղրկուելիք դասագրեանց մենաշնորհի խնդրով զբաղելու և նոյն յանձնաժողովոյ գործօն և արժանաւոր մէկ անդամակցին միտքն ալ դէպի այդ գործը ամփոփելու համար։

—Գումգաբուի Թաղեցին, ինչպէս նաև Մայր եկեղեցի յաճախող ամէն ազգայինք տեսած են անշուշտ եկեղեցիին զանգակատան վրայ զետեղուած խոշոր զանգահար ժամացոյց մը զոր 1890 ին վախճանեալ աւագերէց Տ. Սուքիաս քահանայի ձեռամբ նոյն եկեղեցւոյ նուիրած է ժամագործ բարեպաշտ Կարապետ աղա Ցակոբեան։

Ինչպէս յայտնի է, այս ժամացոյցը գրեթէ տարիէ մը ի վեր անգործածելի կը մնայ, աւրուած ըլլալուն պատճառաւ, որ յառաջ եկած է վրան բաց մնալէն և թռչուններու աղտեղութեանց՝ այդ ժամացոյցին վրայ դիզուելէն։

Կ'ըսուի թէ մէկ քանի անգամներ դիմում եղած է նոյն եկեղեցւոյ Թաղ. խորհրդին, 1—200 ղրշ.ով ատոր վրայ ծածկոյթ մը տեղաւորելու, սակայն նոյնը աւելորդ նկատուեր է Թաղական խորհրդէն։

Այժմ կը լսենք որ բարեսէր ազգային մը այդ ժամացոյցը հիմնովին նորոգել տալու համար յանձն առեր է պէտք եղած ծախքը հոգալու, որուն համար յատկապէս ժամագործ մը ղըրկած է քննելու և ծախքի գումարը տեղեկացնելու համար։

—Վերջերս Ս. Պատրիարքը յատկապէս Ս. Դանիէլի վանուց միաբանութեան գրելով, փափաքեր էր տեղեկութիւններ ստանալ թէ գլխաւորաբար ի՛նչ բերքեր յառաջ կուգան այդ երկրին մէջ, և թէ օդն ու կլիման ի՛նչ տունկերու կը կարօտին երկրագործութիւնը զարգացնելու և ատով ժողովրդեան աղքատ դասակարգին ապրուստի նոր միջոց մը հայթայթելու համար։

Այս անգամ ընդարձակ տեղեկագիր մը հասած է նոյն վանքէն, որով համառօտաբար և մանրամասնօրէն կը պատկերացուի երկրին նիւթական և առևտրական ամբողջ վիճակը, հողին արգաւանդ պտղաբերութիւնը և դեռ չափ բերքեր բուսաբերելու յարմարութիւն ունենալը. ըստ այսմ, չերամաբուծութեան այնքան օգտակար չահագործութեան այս անգամ սկիզբ մը ընելու համար խնդրած են Պատրիարքարանէ ընտրանօք թթենիի տունկեր և չերամի հունտեր, ինչպէս նաև հոտաբոյր վարդենիի քանի մը թուփեր ղրկել Երզնկա, որպէս զի զանոնք վանքին ընդարձակ հողերուն մէջ տեղաւորելով՝ անոր մշակումը ընդհանրացնեն վիճակին մէջ։

—Իզմիրի Ս. Լուսաւորչեան ազգ. հիւանդանոցին հարիւրամեայ յոբելեանին առթիւ հանգանակութիւնները կը շարունակուին։ Այս անգամ ալ Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքը 200 ֆրանք ղրկեր է, նամակով մը մէկտեղ՝ ուղղուած Իզմիրի Ս. Առաջնորդին։ Միւս կողմէ Ցոբելեանի Ցանձնաժողովը՝ իր տեղեկագրին ամփոփումը Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներով կը պատրաստէ, զոր տպագրութեան յանձնելով մէյ մէկ օրինակ պիտի ղրկէ, նամակով մէկտեղ, քաղքին օտարազգի ծանօթ անձնաւորութեանց, զանոնք հրաւիրելու համար հանգանակութեան մասնակցելու։

Իզմիրի ազգայիններուն մէջ հանգանակութիւն կատարելու համար ընտրուած է հայ և օտարազգի երեւելիներէ բաղկացած խառն յանձնաժողով մը, որ ընդհուպ գործի պիտի ձեռնարկէ։ Իզմիրի մէջ հրատարակուող թերթերու ալ մասնակցութիւնը խնդրուած է Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի անցեալ ու ներկայ վիճակներուն և կատարելի յոբելեանին մասին չահեկան յօդուածներու հրատարակութեամբ, յորդորելու համար օտար հասարակութիւնները, որպէս զի իրենց նուիրատուութեամբ մասնակցին յոբելեանի հանդէսին։

—Իզմիրի Աղքատախնամին ի նըպաստ փետր. 17ի գիշերը տրուած երեկոյթէն 60-70 ոսկի հասոյթ գոյացեր է։

—Ինչպէս անցեալ օր չիշտեր էինք ազգ. վարժարաններու կարօտ տղոց ցորեկուան ճաշ տալու բարեսիրութեան պէտքը, որուն օրինակը կու տան արդէն Գատըգիւղի և Իւսկիւտարի կարգ մը բարեսէր ազգայիններ, այս անգամ ալ, նորէն Իւսկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանի կարօտ ուսանողներու խնամակալութիւնը որոշեր չաբաթը մէկ հեղ ցորեկուան ճաշ տալ նոյն վարժարանին կարօտ մանչ տղոց։

—Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցի Ցոբելեանի Պոլսոյ Ցանձնաժողովոյ անդամակցութենէն հրաժարեր են Գէյգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան, և Զարեհ էֆ. Տիլպէր։

—Ուրֆայի Նորընտիր Առաջնորդ Տ. Անանիա վրդ. ի Կայս. Պէրաթը յանձնուած է Պատրիարքարան։

—Տ. Թաթուլ վրդ. այսօր կը ներկայանայ Կրօն. Ժողովին։

—Տրապիզոն բնակող բնիկ Բաբերդցի Մկրտիչ աղա Թիւթիւնճեան և իր կինը իրենց 140 ոսկւոյ արժողութեամբ բնակարանը սրբայօժար Ս. Օգսէն եկեղեցւոյ նուիրեր են։

—Ս. Պատրիարքին անձնական քարտուղար կարգուեցաւ Արմաշի Նորընծաներէն Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան, Տ. Սահակ վրդ. Օտապաշեանի տեղ, որ առաջնորդական օգնականի պաշտօնով Սեբաստիա պիտի մեկնի մօտ ատենէն։

—Տ. Գէորգ Սրբազան Երէցեան, Մեծ-Պահքի առթիւ, ամէն Եշ. Մայր եկեղեցւոյ մէջ պիտի քարոզէ կիներուն համար։

—Պատրիարքարանէն հեռագրով 40 ոսկի նպաստ ղրկուեցաւ Զանղըրի, ի նպաստ երկրաշարժէն արկածեալներուն։

— Սեբաստիոյ առաջն. օգն. Եսայի վրդ. Կարապետեան, որ երկու տարի առաջ Սեբաստիա ղրկուած էր նոյն պաշտօնով, խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ Շ. Գարահիսար ղրկուի, տեղւոյն վանքերէն միոյն տեսչութեան պաշտօնը վարելու համար. ըստ որում Սեբաստիոյ Ս. Նշան վանքին մէջ չորաբեկ հացով մը ապրելով անտանելի եղած է իր վիճակը։

—Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը յառաջիկայ տարւոյ օրացոյցի ձեռագիրը Պատրիարքարան ղրկած և քննութիւնը և վաւերացումը խնդրած ըլլալով, Կրօն. Ժողովոյ նկատառութեանը յանձնուած է։

— Մայր-Եկեղեցւոյ Թաղ. խորհուրդը նկատելով որ մերձակայ Թաղերու եկեղեցիներուն մէկ քանի չահախնդիր քահանաները իրենց պաշտօնավարած եկեղեցիները կ'առաջնորդեն Մայր-Եկեղեցւոյ Թաղին մէջ պատահած ննջեցեալներ, մկրտութիւններ և պսակները, բողոքեր է այս անկանոնութեան դէմ Կրօն. Ժողովին և խնդրեր է ազդու տնօրինութիւն մը ընել այս մասին, յարգելով Մայր-Եկեղեցւոյ չահերը և իրաւունքները։

— Զարմանքով և ցաւով կը լսենք թէ Սամաթիոյ ազգ. վարժարաններու մէջ չաբաթ օր (մարտ 2), անխնայ քանակոծուեր է Ներսէս Ռափայէլեան անուն 13 տարեկան պատանի մը, սակայն այն աստիճան անգթութեամբ որ տղուն առանձինն դասարանի մը մէջ նախապէս ծեծուիլը բաւական չհամարուելով՝ սրահին մէջ ալ ի ներկայութեան ամբողջ աշակերտներու քանոնի սուր ծայրովը տղեկը ուրիշ սաստիկ հարուածմըն ալ կ'ընդունի երեսին, քթին և աչքին մէջտեղ արեան խոշոր բիծ մը և ուռ մը երեւան հանելով, որով խեղճը կիսամեռ վիճակի մէջ տուն փոխադրել հարկ կ'ըլլայ։

Բնական է որ Նորակազմ Թաղ. խորհուրդն այս և ասոր նման խնդիրներ այլ եւս չպիտի ուզէ ծածկել նախորդին պէս, և սոյն դէպքին մանրամասնութիւնը՝ օրինաւոր քննութեամբ երեւան հանելով՝ զայն պիտի տեղեկագրէ Ուսմ. Խորհրդին պարտ ու պատշաճ տնօրինութեան համար։

ԲԵՐԱՅԻ Ս. ՔԱՐՈԶԻՉԸ

Տ. Հմայեակ Սրբազան Դիմաքսեան, Բերայի միացեալ եկեղեցեաց պերճախօս քարոզիչը, Մեծ-Պահոց առթիւ, թէեւ իր քարոզի օրերն ու ժամերը «Մանզումէ»ի հաղորդուած չըլլան—գոհութեամբ կը հրատարակենք թէ՝ սկսած է Կիրակի առաւօտները՝ Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն մէջ, Ս. Պատարագի գրքի ընթերցումէն յետոյ, ժամ 3 ու կէսին միջոցները, Աղուհացից քարոզներուն պերճախօս լեզուաւ, իրեն նիւթ առնելով մասնաւորապէս Հայ. եկեղեցւոյ բազմերախտ Հայրապետներէն՝ Ս. Ներսէս Շնորհալին և իր պարագայքը։

Տ. Հմայեակ Սրբազան, ըստ իր սովորութեան՝ Կիրակի երեկոներն ալ Բանկալթիի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, երեկոյեան ժամերգութենէն յետոյ ժամը 9 ու կէսին կը քարոզէ։

Եւ իրօք ալ անցեալ Կիրակի երեկոյ՝ յիշեալ եկեղեցւոյ մէջ, ի ներկայութեան հոծ ժողովրդեան, ընտրելագոյն ու տիպար բեմբասացութիւն մը ըրաւ, աստուածային արարչագործութիւնը նկարագրելով։ Ի մէջ այլոց երեքտասաններորդ առաքելոյն՝ Ս. Պօղոսի աւետարանած միջավայրերը չիշտելով, ծանրացաւ Եպիկիւրեան և Ստոյիկեան աղանդաւորաց դէմ։ Այս առթիւ Սկեպտիկեաններն ալ քննադատելով, յիչեցուց մեր նախնի եկեղեցական սուրբ հայրերը, ընդ որս՝ Ս. Գրիգոր Նարեկացիին կեանքը և յարակից մանրավէպերը, անոյշ և հեշտ ոճով մը պարզաբանելով, ըսաւ թէ՝ նոյն իսկ Նարեկացին ալ հազար տարիներ առաջ, իր ծրի հակառակորդներն ու պարսաւագիրներն ունեցած է, հակառակ իր բոլոր սրբութեան ու եկեղեցւոյն մատուցած ծառայութեան։ Ցատկապէս, ժողովրդեան յանձնարարեց որ, ամէն ժամանակ՝ Նարեկացիին Աղօթագիրքը, ՆԱՐԵԿը կարդան, որ համակ հոգի է, համակ աստուածային ներշնչակութիւն է։ Եւ իր խնդակցութիւնը Եկեղեցւոյ բեմէն հրապարակաւ յայտնեց «Մանզումէ»ի Տնօրէնութեան, որ բարեհաճած է՝ մաքուր աչխարհաբարով և դիւրամատչելի գնով ժողովրդականացնել յիչեալ նուիրական մատեանը։

Մեր չնորհակալութիւնները կը յայտնենք Ն. Սրբազնութեան որ բարեհաճութիւնը ունեցած է իր հեղինակաւոր գնահատումը նուիրել թերթիս և իր Նարեկի զոհողութեան նկատմամբ։

Նշանաւոր հայ արուեստագէտներէն յաւէտ ողբացեալ Միւհէնտիսեան Ցովհաննէս էֆէնտիի կողակից՝ Այրի Տիկին Էֆտիկ Միւհէնտիսեան, իր մահկանացուն կնքելով, վաղը ժամ 4ին յուղարկաւորութեան արարողութիւնը պիտի կատարուի Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ, ուրկէ հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի Շիշլիի գերեզմանատունը, և ամփոփուի Միւհէնտիսեան գերդաստանին յատկացեալ դամբարանին մէջ։

Այս առթիւ մեր վշտակցութիւնը՝ հանգուցելոյն զաւակաց եւ պարագայից։

⁂ Օրիորդ Վերժինէ և Մարի Միւհէնտիսեան, Տէր և Տիկին Խաչերեան և զաւակունք եւ համայն ազգականները խորին ցաւով կ'ծանուցանեն թէ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԷՖՏԻԿ ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆ
(ԿՈՂԱԿԻՑ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆԻ)

կնքեց իր մահկանացուն, ի խոր սուգ համակելով իր աղջիկները, փեսան, թոռներն և բոլոր գերդաստանը։

Ցուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի Եշ., Մարտ 6, ժամ 4ին (Ղ. Թ.), Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, ուրկէ հանգուցելոյն մարմինը փոխադրուելով Շիշլիի գերեզմանատունը, պիտի ամփոփուի ընտանեաց յատուկ դամբարանին մէջ։

Բերա, 4 Մարտ 1902.

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ՝ ի դիւրութիւն Կ. Պոլսոյ մեր Մեծ. բաժանորդաց, թերթիս գործակալութիւնը ստանձնած է՝

ՄԵԾ. ՎԱՐԴԱՆ ԷՖ. Կ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Պայալ Հասըր Կ. ՊՈԼԻՍ

Հետեւապէս «Ս. Մամլոյ» բաժանորդագրուիլ փափագողք կրնան դիմել վերոյիչեալ հասցէին։

Աւելորդ չիներ յայտնել նաեւ թէ՝ ի դիւրութիւն մեր Մեծ. բաժանորդներուն, բաժնեգնոյ գանձումներն պիտի կատարէ Մեծ. Վարդան էֆ. Վարդանեան, ի ձեռին ունենալով «Ս. Մամլոյ» ընկալագիրներն՝ տպագրուած և կնքուած՝ խմբագրութեանս կողմէ. ուստի կը խնդրուի մեր Արգոյ Բաժանորդներէն վճարել յիչեալին իրենց ներկայացած ժամանակ։

ԽՄԲ. Ս. ՄԱՄԼՈՅ

⁂

«Ս. Մամուլ» ձեռքէ կը ծախուի նաև հատը 3 ղրուշ։

Փափագողք կրնան դիմել մեր գործակալին և ի Պանքէ Գօքս Բէ- 59
ՄԵԾ. ՆՇԱՆ ԷՖ. ՕԶԱՆԵԱՆԻ։

ԹԵԼԵԿՐԱՖ

ՄԱԴՐԻՏ, 16 Մարտ.— Մ. Սակասթա՝ հեր քէսին մէմնունիյէթինի մուճիպ օլաճագ պիր գապինէ թէշքիլինէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր։

ՎԻԷՆՆԱ.—Իմբէրաթօր հազրէթլէրինին ըսրարը ուզէրինէ, Մաճարիսթան միւսթաֆաի միլլիյէ նազըրը իսթիֆաընը կէրի ալմըշ տըր։

ՌՈՄԱ.— Իթթիֆագը միւճէլլէս՝ ալթը սէնէ միւտտէթլէ եէնիլէնէճէք վէ սըրֆ թէտաֆիւի պուլունաճագ տըր։

ԹՈՒԼՕՆ.—Կէլէճէք բազար կիւնի Աւսթրիա ֆիլօսունըն Թուլօնա կէլմէսինէ պէքլէնիլիյօր։

ԼՕՆՏՐԱ.—Բինօլտ ժուրնալըն րիվայէթինէ կէօրէ, գրալ հազրէթլէրի լորտ Վօլսլէյի միւզաքէրաթը սուլհիյէ իճրասը իչուն, Թրանսվալա կէօնտէրէճէքմիշ։

—Իմտի Պուրնունտան պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, Պօէրլէր՝ Ժէնէրալ Տէլէյի գուրթարմագ իւզրէ, իքի ֆըրգայա այրըլարագ Իմտի պուրնունտա թօպլանմագտա իմիշլէր։

ԿԵՃԷՔԻ ԹԵԼԵԿՐԱՖԼԱՐ

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 17 մարտ.— Լօրտ Մէթուէնին մաղլուպ վէ էսիր օլմասը չախսը գաթի սուրէթտէ անլաչըլըր անլաչըլմազ, Թրանսվալտա հարպըն խըթամընը իսթիհճալ իտէճէք պիր միւսալեհէ իսթիհսալ իչուն թէշէպպիւսաթ իճրասընա Ինկիլթէրա հիւքիւմէթինի միճպուր իտէճէք պիր գըյմէթ հասըլ իտէճէք պիր ալթ վէ Օրանժ հիւքիւմէթլէրինէ թէպլիղ էտիլմէկ իւզրէ, Պօէր մուրախխասլարը՝ հէր թարաֆ միւտախալէյի ըտտա իւսէտէճէքլէրինի պէյան էյլէմիշլէր տիր։

ՓԱՐԻԶ.—Լա Հէյանս ժուրնալընըն Լօնտրա մուխաբիրինտէն ալտըղը թէլէկրաֆլարտա, Պօէր մուրախխասլարընըն Մ. Ֆիշէր՝ պու կիւն Ֆիլէմէնկ պաշ վէքիլի Մ. տը Կիւյբէր իլէ ուզուն ուզատըյա կէօրիւշմիւշ տիր։ Սօղճ ազտը իչուն, էհէմմիյէթլի միւզաքէրէ իճրա տընոսթա գարար ալտըղը վէրիլմէյին տալ. Բիրսէտէ պուլունան միւգավէլէյի? միւնասիփլէ մէճլիսը օլտուղը րիվայէթ օլունուր։

ԼՕՆՏՐԱ.—Պօէր Ժէնէրալը Տէլարէյին մաղլուպիյէթինէ պուլունան գալէլէրի վէ էֆրատը լօրտ Մէթուէնին սալը վէրիլմէտէնտէ պօզուն էյլէտիլմիշ, մուսամիլէյն Ժէնէրալ՝ Ինկիլիզ գումանտանընը սէրպէսթ պրագմըշ տըր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Լոն. Ոսմ. տիւն ազը. գար.	28—24
» » » էն եիւքսէք	28—29
» » » էն աշաղը	28—23
Բումէլի չըմէնտ. ազըմ գըմտ.	115—1/4
» » էն եիւքսէք	115—1/4
» » էն աշաղը	114—1/2

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Րէժի ագսիօնը Օս. լիր.	
Սիկորէթ Ա.	0—15
» Բ.	—66
Թրամվայ	5—82 1/2
Ժուխանս	1—55
Օպլիկասիօն Թրամվայ	484—
Ասիւրանս	3—55
Փորթօրասիօն	0,09
Փօմմէրսիալ	0,09
Լօրիօմ	67—
Պանք Նասիօնալ տը Կրէգ	407—
Թրանսվալ	138—
Բոմթըմ Թահվիլլաթը	476—
Գրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն	266—50
Անատօլը շըմ. ագսիօնը	10—3 1/2

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղր. տան	ղր. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—
Մէթալիք	97—30
Ինկիլիզ լիրասը	110—04
Ֆրանսըզ ալթընը	87—24
Բօլ	90—
Դրէմից ալթընը	51—06
Դարպօն գայմէսի	8—57

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 15 մարտ

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	94—12
Օսմ. էսհամը գաբանըր	25—
» » Բ	27—50
« » Գ	51—25
Օսմանլը Պանգասը	12—50
Մըսըր Տուլ. Մուլթաճըրէ	107—75
Պուլկար խըթիգրազը	83—
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—32 1/2
Թրանսվալ	5—32
Շարթէրէթ	3—27

Բարիզ 15 Մարտ

Ֆրանս էսհ. 3%ֆր.	101—27
Եէնի Օսմ. էսհամը գաբանըր	26—67
Բումէլի չըմէնտիֆէրի	115—
Օսմանլը Րէժիաի էսհամը	322—
» Պանգասը	564—
Գրետի Լիոնէ	1045—
Իթալիա էսհամը	100—51
Բուփորթէթիւրք	—
Օսմանիյէ	465
Տուսն Օթօման	514—
Սրանիօլ	77—65
Թրանսվալ	135—
Գամպիօ 3 այ վատէ	225—10
Էժիբսիէն ունիֆիէ	109—60
Շարթէրէթ	84—

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—15
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—80
Ֆիօրէն Մանտա	21—80
Վիէննա չէքի (գուբօն)	—
Պերլին 15 Մարտ.	
Բումէլի չըմէնտիֆ. (մարգ)	111—
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	20—310
Վիէննա 15 Մարտ	
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	240—10
Բումէլի չըմէնտիֆէրի ֆր.	111—
Օսմանլը Րէժի ագսիօնը	296—

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

ԼՏԻՐՆԷ.— Մեր Մեծ. գործակալ Ցովհաննէս Սիմոնեան էֆ.ի դիմելով կարելի է բաժանորդագրուիլ «Մանզումէ»ի։

ԵՐԿՈՒ ՎԱՐԺ ԴՐԱՇԱՐԻ ՊԷՏՔ ԿԱՑ
Դիմել Դրաշարապետին.

ՄԱՆԶՈՒՄԷՆԻՆ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (84)

ՄԻՒԷԼԼԻՖԼԷՐԻ

ԺՕՐԺ ԷՆՕԼ   ԼՈՒԻ ԺԻՒՐՏԻՍ

ՉՈՔ ՍԷՎԻՍԷՐԻ

(Շաչըրարագ) — Սուսունըզ Մատամ։ Պու արալըգ՝ պիր ա՜հ սատասը կէլուպ, չալըլար գըրըլարագ, պիր վիճուտին եէրէ տիւշմէսինտէն միւթէհասսըլ կիւրիւլթիւ իշիտիլտի։

Լօրանս.—(Հաշիյեէթլէ) Պու նէ՞, խանըմըզտա պիր խիմ՞մի վար իմիշ։

Թրիպիւս.—Օրատա պահչէյը իթտիհամիզ խասթա օլմագ կէրէք տիր։ Ջէվալը պէլքի սօն նէֆէսինի վէրմէքտէ տիր։

Պիր ազ սօնրա, չալըլար արասընտա պիր գատընըն տիւշմիւշ օլտուղունը կէօրտիւ։ Պու գատըն Մարիանըգ իտի։ Իքիսի՝ զայըֆլէ տըշարը չըգմար տըլարասըտա, Մարիանըգտէն հիչ հաբէր իմպարեսի կէօրիւլմէօրտը։

Լօրանս՝ էլինի գըզըն գալպինին իւ զէրինէ գօյարագ, «Եաշաեօ՞ր մը տէտի։ Գալպի հիչ ուրմաեօրտը։

Թրիպիւս.—Եա՜ Բապպի, եա՜ Բապպի. աճապա չօճուղը էօլտիւրտիւ՞մ մի, տէտի։

Լօրանս՝ գուլաղընը գըզըն կէօյսիւնէ գօյուպ, մէմէլէրինի տէտի քի.

—Միւսթէրիհ օլունուզ, հարէքէթ իտիյօր։

Պիր տագըգա գատար իչի արասընտա պիր սիւքիւթ վագը օլտու։ Լօրանս եէնէ տինլէյուպ.

Եաշաեօ՞ր, գալպինին ուրմասը իշիտիլիյօր, տէտի։

Թրիպիւս տէ տինլէյուպ, սէվինճէ.

—Էվվէթ, պէն տէ իշիտիեօրում. եա՜ Բապպի սանա շիւքիւր իտէրիմ.

Լօրանս.— տօսթում գավի վէ ալի օլ, ինսանիյէթ վազիֆէսինի պուրատա տա իֆա էթ. Մարիանըգ էօլիւեօր, սէլամէթի սանա միւթէվագգըֆ տըր ... զէվալլըյը գուրթա՛ր։

—Սիզէ իթաաթ իտէճէյիմ մատամ,

—Ջօգ էյի իտէրսինիզ, օ տա մէսուտ օլաճագ տըր, տէյիլ մի։

—Էէմին իտէրիմ, խաթըրաթըմը թիւքին մէրթէպէ ունութմազ զայիֆէ տէյիլ.

—Ճէսարէթինիզի պէրաթա կէօսթէրինիզ. պէն տէ սիզի թագիպ իտէճէյիմ, պէնիմ տէ պիր վազիֆէմ վար տըր։ Կիթմէլի՞, ուզագտա պուլունաճագ լէանիյի տէնլէմէլի պուլունաճագ լէօնէզիլէ իտէճէքսինիզ? մաշ իմ Լօրանսըն հուզուրումա պէլքի պէսլէնմէսինի կէլմէյինիզ։

—(Աղլայարագ) Արթըգ սիզի կէօրէմէյէճէքմիյիմ, էվվէթ, էվվէթ, պէօյլէ օլմալը տըր։ պաշգա տիւրլիւ ճէսարէթիմ գալմըյ օլուր։

—Պէնտէ սիզին գատար ճէսուր օ-լաճաղըմ. էյէր պու տիւնյատա տէյիլ իսէ պաշգա տիւնյատա պէրապէր պուլուշուրուզ. Մարիանըգ՝ խասթայը սէրտէթմէն օլ, Մարիանըգ սիզէ պու իշի պըրագըրըմ. Մարիանըգ հէօրմէթինի իքի սաաթ? տա հասթա տէնիլիր։

Թրիպիւս՝ Լօրանսըն օռտանտան աճելէ չըգըփ կիթտի։ Լօրանսը պիրտէն Թրիպիւս գալարագ, խասթանըն գարշըսընտա կէլմէյէ տալմաղա տարքէթ իտտի.

ԽԱԹԻՄԷ

Իքի այ սօնրա, քէօյտէ Թրիպիւս իլէ Մարիանըգըն իգամէթկեահլարընտան պաշգա մուճիպը պահս պիր չէյ եօգ իտի։ Թրիպիւս՝ սէօզլէրինտէ սաաթ պուլունտու. Մարիանըգ՝ մէրգումըն Լօրանսը սէվտիկինի պիլիրտի, պիլինճէ, անը օ մուհապպէթ իլէ էհրամանըն չարէսինի պուլամատըղընտան, պու գատար մէօսուտիյէթլէ իքիտիգա իթտի։ Մարքիզ՝ նէրէտէ օլտուղը մէճհուլ պիր եէրէ կիթմիշ օլտուղունտան, պու հալի մէճհուլ օլաճագ վէ Մարքիզին սօն լիւթֆէտթիյի սիզէ պուլունուրտու։ Թրիպիւս՝ Թրիպիւսէ Լօրանսըն հալինտէն տէվամ էտտիկինէ սօրտուղու վագըթ, պիրտէն Թրիպիւս՝ Թրէլաընա գուրպինտէ տէ պիր չիֆթլիք իւզէրինտէ սաքին իտի. Պօվրէթ՝ տըգգաթլը պիր եէրտէ ֆազլա խասթալըք պուլունմազ իտի. Մուհապպէթլէ գէօնլիւ պու իքի քիշի իւ թէրահ վէ իթիլաֆ իտիլէր. Քէօյտէ՝ ֆալ էլլէրինի պուլունաճագ գատար գալպէլէ պաղլըյըպ՝ պիր տամ իշի ֆէրմանլարը ալմըշլարտը. Լօրանսըն միւնասէպէթի սօնրաքի տիւրլիւ տիւրլիւ իտիլէր։

—Թի՜ մաննիզ.

—Սիզի կէօրմէք իւմիտինտէն պիր տօսթ քի, պէրապէր ալղըմ, պէնի հասթալըք տըր. պաշ վա պագմընտա կէլտի.

Թրիպիւս՝ եէրինտէն փըրլաեուպ, մէրգումըն էլլէրինտէն թութարագ.

—Սիզ, մատամ լա Մարքիզ՝ Լօրանս, սիզ հա՛.

Սէօզլէրինտէ տէվամ իտէմէտի. օտանըն գապըսը աչըլտը։ Լէօնտէ կէլտի. էօյլէ թէլաշ իլէ իչէրի կիրտի քի, Լօրանսը սէվինճինտէն կէօրմէտի. Թրիպիւս տէ պուրատա տէյտի։

«Սիզի պուրատա կէօրմէք իւմիտինտէ տէյիլ իտիմ. Օվէրլանտտա հանտէ իքի տօսթում վար. իքի մէօսուտ օլաճագ. Մարքիզ՝ օրատա գալտըգտան սօնրա, իքի պուլունտուղըմ եէրտէ պիր լագըրտը իթթիֆագ իթտիք. Օմըրումունըն իքի օմըրի պէրապէր պուլունտըյուզ. պիզլէր իքի պէլլէ պուլունարագ աչըգ տըր։»

Թրիպիւս օգուտուղտան սօնրա, էօփէրէք, աղլամագլա պաշլատը տէտի։

Եա՜ Բապպի, եա՜ Բապպի, նէ գատար պէօյլէ մէսուտիյէթի սէվինճինտէն?

Իւչ այ սօնրա, Թրիպիւս՝ Քիրքէգը իլէ Բիւէլլօ վէ Բօվրէթ իլէ պէրապէր, Օվէրլանտա միւթէվէճճիհէն աղրիլտը. պիր ազ սօնրա, մատամ տը Թրէլան Մարքիզ իւնվանընը թէրք իտէրէք, Թրիպիւս Կրանվիլլէն զէվճէսի օլտու։

Մէսուտ պիր չիֆթ զէվճ վէ զէվճէ իսէ միւֆթէխիրլէրտի. Ավիզէրանըն էն լաթիֆ մէվզուլարընտան օլան Օվէրլանտա կինտէ, Լօրանս իլէ Թրիպիւսի կէօրիւնիզ.

ՊԻՒԹԻՇ Ա.

ՄԻՆԱՍ Գ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ
ԵՒ
ՈՐԴԻ

19, Կ. Պոլիս, Մեհմէտ Բաշա Խան, 19.

Երկար ժամանակէ ի վեր իր յանձնակատարի հանգամանքով ծանօթ Մինաս էֆ. Քէչէճեան, ընկերակցութեամբ որդւոյն Յարութիւն էֆ.ի, երեք տարիէ ի վեր բացած է նաեւ ԿԵՆԱՑ և ՀՐԴԵՀԻ ապահովագրութեան սենեակ մըն ալ, բնական ընտրելով ունեցած ընկերութեան օրէնքները ամենայն ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԵԱՄԲ և խիստ ՃՇԳՐՏՕՐԷՆ բացատրել: Արդէն ապահովագրական ճիւղին մէջ բրած յառաջդիմութիւննին գրաւական մըն է ժողովրդին բարձր համարման:

Հարկ չկայ այլ եւս տատամսիլ ապահովագրիչի մը ընտրութեան համար:

Դիմեցէ՛ք ամենայն վստահութեամբ
ՔԷՉԷՃԵԱՆ ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԸ՝
ուր պատրաստ կայ միշտ ապահովագրական այն պատուաւոր պաշտօնեան որ իր հեղինակած գրքոյկովն ալ հանրածանօթ է:

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մանչուն՝ Գատը գիւղ, եկեղեցիին դիմացը Չալըքճեան դեղարանը կը գտնուի ամէն առտու, ուր կրնան դիմել նաեւ բաժանորդագրուիլ փափաքողները:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՆՏ Ս. ԽԱՆՃԵԱՆ
ԱՇԽԱՐՀԳՐ. ՄԻՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

16ածալ, Ժ.Զ-240 էջ, բազմաթիւ պատկերներով և 2 քարտէսներով:
—« ԳԻՆ 5 ՂՐՇ. »—

ՆՇԱՆ - ՊԱՊԻԿԵԱՆ նորահաստատ գրատունը գոհ սիրտով կը ծանուցանէ թէ կրցած է ամբողջովին «նոր ուղղութիւն»ով ու «նոր մեթոտ»ով Աշխարհագրութիւն մը հրապարակ հանել:

Ամփոփ, բայց ամբողջական տեղեկութիւններ Բնական Աշխարհագրութեան վրայ, Քաղաքական Աշխարհագրութեան անհրաժեշտ ու էական ծանօթութիւնները միայն, առանց սակայն ո՛ և է չորութեան սիրելի պիտի ընեն այս գիրքը աշակերտին և ուսուցիչին համար ալ միանգամայն:

Ամէն խնամք տարուած է աշակերտին միշտ ինքնին փնտռել դրդելու:

Միմիայն մեր այս գիրքին համար պատրաստուած «բոլորովին նոր» բազմաթիւ պատկերներ աւելի կը դիւրինցնեն բնագրին «ամբողջական» հասկացողութիւնը:

Վստահութեամբ կրնանք ըսել թէ նոյն իսկ շատ հարեւանցի ակնարկ մը, պիտի կրնայ համոզել ընթերցողը, թէ «բացարձակապէս» նոր փորձ մըն է մեր այս աշխատութիւնը:

Հասցէ՛
Գրատուն ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԵԱՆ
Կ. Պոլիս, 60, Էսկի-Զապթիէ ճատտէսի.

ԻԼԱՆԱԹ

Աչըգ մուխաայէդէ վարագալարը իչուն լիւզումը օլան 694 թօբ բէնդի բէնքըլի գարթօն քեագըտըընըն պէհէր թապագասը 45 արզ վէ 75 սանթիմ թուլուննտա օլմագ վէ 1,000 թապագասը սարկըսըզ 90 քիլօ կէլմէք վէ պէհէր թօբը 144 թապագա օլմագ իւզրէ, մինագասաեա վազ իտիլտիկինտէն՝ նիւմունէ վէ չէրաիթինի կէօրմէք վէ տահա զիեատէ թաֆսիլաթ ալմագ իսթէեէնլէրին էվվէլը էմրտէ նիւզտէ 10 հիսապըյլա թէէմինաթը նագտիյէ վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասըյլա, մուգավէլաթ մուհարրիրլիկինտէն մուսատտագ քէֆալաթը գավիյէնէլէրինի համիլէն ճիւմատան մաատա պէհէր կիւն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթի մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր.

Ֆի 4 մարթ 318

—

Ֆրանսա տէվլէթի թէպաասընտան Լիֆթիք վէ քէրիմէսի Բօզա գատընլարըն միւթէվէֆֆա Խուրտաճեան Անտօն էֆ. վէրէսէսինէ օլան տիւեունը մահքիւմէլէրինտէն տօլաեը, մէզպուրէ Բօզա գատընըն Գատը-գարիէսինտէ Մէօհրտար ճատտէսինտէ 48 նումէրօ իլէ միւրագգամ 150 զըրա պիր գըթա վէ նինէ մէզքիւր գարիէտէ Չիւհտէ բաշը մահալլէսինտէ Ֆենէր ճատտէսինտէ 234 նումէրո իլէ միւրագգամ պէր միւճիպը խարիթա 3 պուչուգ տօնում մըգտարը պիր գըթա քի, ճէմման 2 գըթա վագֆ վէ քէզա մէզքիւր ճատտէտէ 2 նումէրո իլէ միւրագգամ 1032 զըրա պիր գըթա միւլք արսալարտա միւթէսարրըֆ օլտուղը բուպ հիսսէլի չանխրալարը՝ թարիխը իլանտան 15 կիւն սօնրա մէզքէր միւզաեէտէէ գոնուլաճաղընտան, իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիեատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէեէնլէրին Մահքէմէի Թիճարէթ իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի տաիրէի մէզքիւրէտէն իլան օլունուր.

Ֆի 2 մարթ 318

Լ՝ՈՒՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍՈՒՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիստէ Բլաս Վանտօմտա, 9 նումէրօլու տաիրէի խուսուսի:

ՀԱՐԻՔ ՇԻՐՔԷԹԻ		ԷՕՄՐ ՇԻՐՔԷԹԻ	
Սէրմաեէ վէ իհթիեաթ	107,000,000 ֆր.	Սէրմաեէ վէ իհթիեաթ	153,000,000 ֆր.
Սէնէվի մագպուզաթը	21,000,000 »	1900 մագպուզաթը	17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան	252,000.000 »	Էօտէնէն զիեան	120,000,000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի	19,000,000 »	Սիկուրթալը էօմիւր	260,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ՊՈՒ ՇԻՐՔԷԹ զաեէթ միւսաիտ չէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւթէնէվվիի սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիեաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր:

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթամպօլ Աժանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տըր:

ՍԻՆԿԷՐԻ
ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԷՆ
ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է:
ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստահանդէսներու մէջ 400է աւելի շքադրամ և պատուոյ մրցանակ առած է:
Սոյն անհուն յաջողութիւնը զոր և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է:
Կեղծիքէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց ղեաւղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

THE SINGER MANF.C.CO. TRADE MARK

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը:

Վաճառատունք ի Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց: Ղալաթիա՝ Գարաքէօյ Թրամվէյի կայարանին դիմաց: Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ: Մասնաճիւղք՝ գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ:

Տ° ԿԱԼԻՆՕՍ
ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱՊԻՊԻ
ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

Կալաթատա Սանտըգճըլար ճատտէսինտէ 97 նումէրօլու թէտավիխանէսինտէ խասթալարը գապուլ վէ թէտավի իտէր: Պէլ սօղուգլուղունտան չէքէնլէր վէ էն միւզմին հալինտէ վէ օնտան տօլաեը զուհուր իտէն պիր չօգ խտարարլու իլլէթլէրինի միւշթէրի պուլունան տօքթէօր ԿԱԼԻՆՕՍ էն եէնի ալէթ ուսուլ իլէ, հիչ աղըր հիսս իթտիրմէքսիզին, ազ միւտտէթ զարֆընտա թէտավի իտէր: Թէտավի իտէնլէրտէն՝ իւճրէթի խասթալըգլարընըն շիֆասընտան սօնրա ալընաճագտըր:

ՖՐԷՆԿԻ Ղաեէթ եէնի վէ էվրօբատա թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իւզրէ, ֆրէնկի խասթալըղընը թամ մուվաֆագըեէթլէ թէտավի իտէր: Հէր կիւն սաաթ 4տէն10ա գատար Կալաթատա Սանտըգճըլար ճատտէսինտէ, Դարագուչ օթէլի գարշըսընտա լամպաճը տիւքքեանը իւզէրինտէ, 97 նումէրօլու թէտավիխանէսինտէ պուլունուր: 6—40

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ց. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՈՒԷՍԹԸՐՆ
ՔԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԻՅԼԱ ԹՈՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851ՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

TORONTO WESTERN LONDON A.D. 1851

Թազմին օլունան զիյանլարըն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Թեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թիւրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՐՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպօլ, Պահճէ Գաբու, Անանիատի Խան, Ն° 20, 21, 22:

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր

ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումբանիալարըն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթըրընքի 125 % տիր: Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթըրն բաղիպլէրինէ թէֆէվվիւգ իթտիրմէկտէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր:

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ
ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Ի Ս. ՊՈԼԻՍ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ սարքեններով օժտեալ և եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ՚արտադրէ ամենանուրբ հոտաւէտ իւղեր, ինչպէս նաեւ խուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ:

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը: Փափաքողներուն քաթալօկը ձրի կը ղրկուի:

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոստոպաք և Կ. Խնճիճեան Որդիք վաճառատուններ, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմուշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով:

ՓԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լաքաւրիւ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօտէօն:	ԻԶՄԻՐ.— Պ. Ցակոբ Մոմճեան:
ՊՈՄՊԱՅ.— ՊՊ. Ապքար և Ընկ.	ՌՈՏՈՍԹՕ.— Պ. Ցակոբ Բասմաճեան:
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆաեան.	ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վաանինկ.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.	ՍԵԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.— Պ. Պ. Կ. Խնճիճեան Որդիք.	ԻՒՍԿԻՒՊ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կեռոն Արթինի.	ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Մ. Մեծատուրեան:	ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք:
	ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Խնճիճեան.

24—19

ՊԱԼԳԱՆ
ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ
ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899տա	մէրի իւլ իճրա	էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի	ֆրգ.	19,534,276
»	»	եանկըն	» »	460,267,203
»	»	»	բրիմի »	1,433,965

Էօմիւր էուտէրինէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէնտտիլ չէրաիթ իլէ սիկուրթա ագտէտէր

Եանկընա գարշը հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր:

Նագլիյաթ գազալարընա գարշը տախի, էվրագը նագտիյէ վէ վաբօր սիկուրթաճըսը գապուլ իտէր:

Հիսսէտարանա՝ 1896տա $18^1/_2$ %, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր:

Շիրքէթին Պանգերլէրի	(Տէրսաատէթտէ	Գրէտի Լիօնէ,
	)Լօնտրատա	Անկլօ Աւուսթրիան Պանգ,
	(Սօֆեատա	Պանգ Նասիօնալ Պիւլկար:

Թաշրալար իչիւն միւսաաիտ վէ միւթէպէր քէֆալէթլի աճէնթէլէր արանըլըյօր

Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէպանի սօգագ, Ճէտիտ խան

Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիշ.— Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ՄՈՒՀԹԷՐԷՄ ՄՈՒՇԹԷՐԻԼԷՐԻՄԻԶԷ
ԿԻՒԶԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՅԷ

ՎԱՔՍԻՆ նամ սուսըզ եանան խտաէրէ գանտիլի հէր եէրտէ սաթըլմագտա տըր:

Հէր գուլթուեա պիր քէրրէ ալամէթը ֆարիգասըը թանըրմագ իչուն, տըգգաթ իտինիզ-

Սթամպօլ մուհթէրէմ միւշթէրիլէրիմիզ թավսիյէ իտէրէք բուլունդուղումուզ պու էշեա Աստէրտամտա վագը Մ. Վէրգօրտ վէ Զօնլըն [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 0, 5 վէ 10 սաաթ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 1—26

Կ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ՎԷ ՇԻՐԷՔԵԱՍԸ
ՊԱՐԻԶԻ ՀՈՏԱՒԷՏ ՕՃԱՌՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

Սթանպօլտա Սուլթան Համամընտա Թօպալեան խանընտա Ն° 24

Էվլերէ մաղազալարը միյանընտա էն էսքի վէ էն զիեատէ էհէմիյէթլի վէ չէօհրէթլի օլան Թօպալեան խանընտա քի էվլերէ մաղազասընըն էսքի նամ վէ չէօհրէթի վէ իւլվան վէ աշքանը ասլա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիբի սարըֆ վէ ասըւսաթ Փ. Երզնկեան պիր գաթ տահա իսլահաթ վէ ինթիզամը իտարէսի բօլաճագ իլէ մունտէ-

Թօպալեան խանընտաքի մաղազա միւսաատէսիզ պազըլարընտան օ ճիվարտա մուվաֆագ չէրաիթ իլէ եալնըզ մաղազալարըն՝ Թօպալեան խանընտաքի էվլերէ մաղազասը իլէ ասլա վէ զաթան իշթիրաք վէ մունասէպէթ վէ իրթիպաթլարը օլմատըղընտան, միւշթէրէմ միւշթէրիլէրիմիզին իշպու օլունմամաքազ Թօպալեան խանընտաքի էվլերէ մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէլէրի թավսիէ վէ իլան օլունուր:

ՖԻԵԱԹ ՄԱԳԹՈՒՒ

)(137)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ՎԷՊ ՏՈՀՄԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.

— Զարմանալու բան չկայ ասոր մէջ, կը կրկնէր, արդէն շատոնց վճռուած էր ասոնց ամուսնութիւնը, մինակ թէ Աստուած տա՛ր չամէնայի, օտարական մը միշտ կասկածելի է ինծ համար ո՛րչափ ալ առաքինութիւն արտայայտէ.

Իսկ Ճէյմս, որ քիչ մը թեկնածուի հանգամանք ալ կը կրէր Պէաթրիսի, չարունակ փեսին նկատմամբ չարախօս ակնարկութիւններ կ՚ընէր ընկերներուն մօտ որպէս թէ ծաղրելի կը գտնէր զայն:

Ցովհաննէսի կողմէ ներկայ էին կարապետ աղան ու ընկերը, որոնց՝ պատուոյ տեղը տուած էր կուսակալը: Շէնշող ոսկերիչը ամբողջ հարսնիքը իրմով կ՚զբաղեցնէր, անուշ, անուշ քարեր գլտորցնելով կիսատ Անգլիերէնովը:

Ցովհաննէս՝ կարճ ժամանակի մէջ իրագործուած տեսնելով ամբողջ իղձերն ու ծրագիրները, երջանկութեան գագաթը բարձրացած կը նկատէր զինք և հասած կը սեպէր ժամանակը, Եւրոպա վերադարձ մը ընելով Փիլիքսպէս կազդուրուելու և արդէն ընդարձակուած գործառնութիւններն այս առթիւ աւելի եւս ընդլայնելու:

Մեղրալուսինը եղական պարագայ մէր, հիմա անձնիշխան էին, իր և Պէաթրիսի կամքէն կախեալ էր օգտուիլ առիթէն և քաղցր ճամբորդութեան մէջ մոռնալ Պոմպայի անտանելի կեանքը, սակայն առեւտրական տունը մտահոգութիւն կը պատճառէր Ցովհաննէսի և կը վախնար որ այնչափ զոհողութեամբ ու գուրգուրանքով հիմնած գործը կը վտանգուէր իր բացակայութեան պատճառով: Իրաւ՝ ոսկերիչը գործին ներքին մասը կրնար յաջողութեամբ կառավարել, բայց արտաքին յարաբերութիւնները իր ձեռքն էին և անոնց համար պէտք էր կարգադրութիւններ ընել մեծ ճամբորդութեան մը ձեռնարկելէ առաջ:

Ուստի հարսնիքէն երեք ամիս ետք ամէն բան որոշեց կարգադրեց, ու անթիւ, անհամար հրահանգներով Կարապետ աղան խրատելէ և ուրիշ պաշտօնեաներու յաւելումով գործերուն ընթացքն ապահովելէ ետք, աններջն ու զօքանչին խորհրդակցութեամբ հետն առաւ Պէաթրիսն ու յաջող նաւով մը ճամբայ ելաւ Պոմպայէն, առանց մառուան վեց ամիսները Եւրոպայի այլ և այլ մասերուն մէջ անցնելու:

Հրաժեշտի ողջոյնները, մեծափառ ցոյցերը, արցունքները, պատիւներն ու յարգանքներն աննկարագրելի էին, որովհետեւ ամէն կողմէ կ՚ուղղուէին կուսակալին աղջկանն ու փեսին, որ միեւնոյն ժամանակ առաջնակարգ վաճառական մ՚էր հրապարակին վրայ և անձնապէս ալ պատուաւոր դիրքի տէր:

Երկու ամուսիններ յուզումներու այս տարափին մէջ բաժնուեցան Հնդկաստանէն, կէս տրտում, կէս ուրախ: Պէաթրիս առաջին անգամն էր որ կը զատուէր ծնողքէն ու ընտանիքէն, ալ նոր համար չոգենաւին մէջ իրեն յատկացուած շքեղ սենեակն առանձնացած՝ չարունակ կ՚ուլար, չկրնալով զսպել յուզումը:

Ամուսնոյն մխիթարութիւնները բընաւ չէին ազդեր մանկամարդ հարսին վրայ: Որ գիտնալով հանդերձ թէ՝ իր այս ընթացք պիտի վշտացնէ ամուսինը, ներողութիւն կը խնդրէր անորմէ և կ՚աղաչէր որ թոյլտուութիւն ընէ մինչեւ որ յուզումի ալիքներն անցնին:

Բայց Ցովհաննէս, շուարած՝ այս անակնկալ պոռթկումին առջեւ, չարունակ տեսակը կը փոխէր մխիթարութեան և կը ջանար նոր զբաղումներով ուշադրութիւնն ուրիշ կողմ դարձնել ու Պէաթրիսի պահ մը մոռցնել ծնողքը:

Այս առթիւ անկարելին կը փորձէր, մանաւանդ վախնալով որ փափուկ ամուսինը վիշտին մեծութենէն, հիւանդութեան մը կ՚ենթարկուի, վայրկեան մը քովէն չէր հեռանար, աղաչելով որ քիչ մը տախտակամածին վրայ ելլեն մաքուր օդ ծծելու:

Վերջապէս զսպեց ինքզինք հարսն ու թեւ տալով ամուսնոյն՝ ելան տախտակամածին վրայ ուր առաջին կարգի ուղեւորներէ ոմանք, համախմբուած՝ կաղ Անգլիացիի մը գլխուն, անոր չահեկան պատմութիւններուն կ՚ունկնդրէին: Երկու ամուսինները սիրով ընդունուեցան միւս ուղեւորներէն որոնք գիտէին անոնց բարձր դիրքը, կաղ Անգլիացին ալ ծաղրելով, որ ինքնին կը յաջողին զաղտնի զոհել օրբեւարինները որոնցմէ էր նաեւ ինք տեսած ալ:

Ցովհաննէսի մանաւանդ որ տարիներէ ի վեր Պոմպայ և Հնդկաստանի ուրիշ քաղաքները կը բնակէր ու հակառակ իր ցեղին յատուկ պաղարիւնութեան՝ դիւրահաղորդ բնաւորութիւն մը ունէր, յարգանօք ուղղուեցաւ դէպի զոյգին ու Պէաթրիսի անմխիթար դէմքը տեսնելով.

—Թո՛ղ ներէ՛ ինք տիկինը, ըսաւ, եթէ յարգանօք դիտել տամ իրեն որ, բաժանումի վիշտին առաջին դարմանը զուարթութիւնն է, անձնական փորձով ստուգած եմ այս ճշմարտութիւն, հարիւր անգամ ճամբորդած եմ ու ամէն անգամին ալ մխիթարութիւն ստեղծած եմ ինծ:

Ցովհաննէս վերջին ծայր գոհ՝ Անգլիացիին այս բարեկամութենէն.

—Շնորհակալ եմ պարո՛ն, ըսաւ, ես ալ միեւնոյնը կ՚ըսեմ, բայց տիկինը որովհետեւ առաջին անգամ կը բաժնուի ծնողքէն, շատ կ՚ազդուի:

Ուրիշներ ալ իրենց կարգին մխիթարութիւն շռայլեցին և Պէաթրիս անոքանքավար չըլլալու համար ամէն կողմէ արտայայտուած այս յարգական ցոյցերուն հանդէպ, շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք, կաղ Անգլիացիին դառնալով.

—Ներեցէ՛ք պարո՛ն, ըսաւ, պատմութիւն մը կ՚ընէրք կարծեմ և մեր պատճառով ընդ միջեցիք, ուրախ պիտի ըլլայի եթէ չարունակէիք:

—Խիստ չահեկան և տարօրինակ դէպք մըն էր ինչ որ կը պատմէր պարոնը, ըսաւ, ուրիշ ուղեւոր մը, Հնդիկ կնոջ մը անձնազոհութիւնը կը նկարագրէր:

—Բայց այդ խմդժութիւնը դեռ կը չարունակուի՞, հարցուց Պէաթրիս հետաքննութեամբ խօսքի խառնուելով:

—Ես ականատես եղայ ասկէ մէկ քանի տարի առաջ ատանկ դէպքի մը, յարեց կաղ Անգլիացին, որուն տխրասարսուռ տպաւորութիւնը մինչեւ հիմա չէ աննետացած վրայէս: Գիտէք որ Հնդկական սովորութեան համեմատ տասներեք, տասներկու տարեկան աղջիկներ կ՚ամուսնանան յաճախ՝ տարիքն առած անձանց հետ: Բնականաբար է ծերերը կը մեռնին մէկ քանի տարիէն և կիները իրենց թարմ տարիքին մէջ կը մնան որբեւարի: Մեղք կիները ո՛չ կրնան երկրորդ անգամ ամուսնանալ ո՛չ ալ այն տան մէջ ապրիլ, առանց նախատինք ու արհամարհանք կրելու ամէն կողմէ: Ուստի թշուառ որբեւարինները, Անգլիական տիրապետութիւններէ առաջ ողջ ողջ վրէժ կ՚այրեն եղեր առհասարակ, և թէեւ այդ խժդժութիւնը բարբարոսութիւնը վերցած է հիմայ և կառավարութիւնը խստիւ կը հսկէ, սակայն Բրահմինները ամէն միջոց գոր-

(Շարունակելի)